

ปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

**Problems and Needs for Accessing Self-Access Language Learning Centre
at Language Institute of Students of Dhurakij Pundit University**

จุไรรัตน์ เปลียนวาทะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2552

ปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จุไรรัตน์ เปลี่ยนวาทะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2552

**PROBLEMS AND NEEDS FOR ACCESSING SELF-ACCESS LANGUAGE LEARNING CENTRE
AT LANGUAGE INSTITUTE OF STUDENTS OF DHURAKIJ PUNDIT UNIVERSITY**

CHURAIRAT PLIANVATA

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Master of Education
Department of Education Management
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2009

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากหลาย ๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต ดร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข และอาจารย์โชติ แยมแสง กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ สมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและ แบบสอบถาม เพื่อช่วยให้มีความถูกต้องตรงตามเนื้อหา ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันภาษา และหัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง อาจารย์สถาบันภาษาทุกท่าน ตลอดจนนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ชรศิริ เอกนิยม และอาจารย์นิลุบล นนทแก้ว ที่ได้ให้คำแนะนำและสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และเหนือสิ่งอื่นใดผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บิดา มารดา ญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา จนเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

จุไรรัตน์ เปลี้นวตะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.5 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	38
2.3 ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	46
2.4 ประวัติศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา	49
2.5 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา	53
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	56
3.1 วิธีดำเนินการศึกษา	56
3.2 ตัวแปรที่ศึกษาและประชากร	56
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	57
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษา แบบพึ่งตนเอง	63
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษา แบบพึ่งตนเอง	67
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	68
5.1 สรุปผลการศึกษา	69
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	70
5.3 ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	79
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	83
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม	85
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการศึกษา	87
ประวัติผู้เขียน	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ปัจจัยและองค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	13
2.2 การเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย และการนำไปใช้ของศูนย์การเรียนรู้ภาษา แบบพึ่งตนเอง.....	39
2.3 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	47
4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
4.2 ปัญหาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	63
4.3 ปัญหาจากตัวผู้เรียน	64
4.4 ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนรู้ และอุปกรณ์	65
4.5 ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่	66
4.6 ความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	67

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

2.1 แบบจำลอง PRO Model	8
------------------------------	---

ชื่อเรื่องสารนิพนธ์	ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ชื่อผู้เขียน	จุไรรัตน์ เปลี้นวาทะ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์โชติ แยมแสง
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกชั้นปีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในภาคการศึกษาที่ 1/2552 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-25 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นนักศึกษาภาคปกติ คณะที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือคณะบริหารธุรกิจ นักศึกษาส่วนใหญ่เคยเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ความถี่ในการเข้าใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเข้าใช้บริการเพียง 1-2 ครั้งต่อเดือน ช่วงเวลาที่นักศึกษาสามารถเข้าใช้บริการได้คือหลังเวลาเลิกเรียนอยู่ระหว่างเวลาประมาณ 16.00 น. เป็นต้นไป

ปัญหาจากตัวผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากการไม่มีเวลาเข้าใช้บริการ ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่มาจากคุณภาพของอุปกรณ์ และปัญหาจากการบริการของเจ้าหน้าที่และสถานที่ คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองที่ไม่ค่อยเด่นชัด หรือ ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร

ความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง พบว่า นักศึกษาต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่าเข้ามาเรียนรู้โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่มีอยู่ สิ่งที่ควรปรับปรุงและเพิ่มเติม คือ การประชาสัมพันธ์พร้อมกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดบอร์ดแนะนำศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง การเล่นเกมสัจริงรางวัล

Title	Problems and Needs for Accessing Self Access Language Learning Centre at Language Institute of Students of Dhurakij Pundit University
Author	Churairat Plianvata
Advisor	Arjarn Choti Yamsang
Department	Education Management
Academic Year	2009

Abstract

The purpose of this study was to study the problems and needs for using Self Access Language Learning Center at Language Institute of Students at Dhurakij Pundit University. The samples were selected from 100 students from all students enrolling English of first semester academic 2009 at Dhurakij Pundit University. The questionnaire constructed by the author was used to collect data. All 100 percent of the questionnaires was collected. The obtained data were analyzed by using percentage mean and standard deviation.

It was found from the study that most of the samples were female. Most of them were among 21-25 years old of second year students. Most of the questionnaires were from fulltime students of the Business Administration Faculty. Most of them used to access at Self-Access Language Learning Centre was once or twice a month. The proper time for them to access Self-Access Language Learning Centre was after class at 4 pm. For the problems of students they did not have free time to access. The quality of the equipments was the most problems of learning media programs and equipments. For the problems of staffs and location were that the public relation of Self-Access Language Learning Centre was unobvious and improper. For the Needs for Accessing Self-Access Language Learning Centre it was found that most of the students accessed the internet instead of using the provided learning programs. Most public relation together with activities encouraging to use English such as exhibition board of guidance of Needs for Accessing Self-Access Language Learning Centre and English quizzes and games should be improved and enhanced.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทุกประเทศมีแนวโน้มในการเปิดเสรีในด้านต่าง ๆ ทำให้เศรษฐกิจเกิดการไร้พรมแดน มีการแข่งขันกันมากขึ้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การทำงานในโลกสมัยใหม่เป็นการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรเล็กหรือใหญ่ มีแนวโน้มที่จะทำงานด้วยทีมงานที่ผสมจากทั่วโลก ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี การจัดการธุรกิจในปัจจุบันงานหลาย ๆ อย่างไม่จำเป็นต้องติดต่อกันแบบเห็นหน้า ก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกและรวดเร็ว โดยมีภาษาสากลเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงติดต่อกันเพื่อถ่ายถอดข้อมูล ความรู้ ความคิด ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชนชาติที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ ศาสนา การรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้คนให้มีความเข้าใจอันดีต่อกันและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพอันเป็นที่ยอมรับของตลาด แรงงาน และในปัจจุบันตลาดแรงงานมุ่งเน้นความรู้ด้านภาษาต่างประเทศเข้ามาเป็นตัวชี้วัดอีกประการหนึ่งในการคัดสรรบุคลากรเข้าทำงาน ภาษาอังกฤษนับเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่ทั่วโลกให้ความสำคัญใช้ในการติดต่อสื่อสารนำมาใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลและระบบสารสนเทศทั่วโลก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเจริญเติบโตทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สารสนเทศส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาสากล การศึกษาอุดมศึกษาไทยในขณะนี้จึงต้องพัฒนาความสามารถความรู้ด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิตให้อยู่ในระดับที่สามารถสื่อสารและใช้สื่อสารสนเทศได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับปริญญา คือ ผู้เรียนที่ยังไม่ตระหนักถึงความจำเป็นหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษ และนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งมี

สิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้โอกาสในการเรียนรู้ภาษาจากนอกตำราน้อยมาก อีกประการหนึ่ง การที่จะสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยความพร้อมทั้งทางด้านครู ตำราเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยธุรกิจ-บัณฑิตย์ ส่วนใหญ่จะสนใจเฉพาะวิชาแกนในวิชาเอกที่เรียนอยู่ แต่ที่ต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะเนื่องมาจากเป็นวิชาบังคับ ทำให้นักศึกษามีผลการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ หรือบางคนก็ต้องพ้นสภาพตามระเบียบของการวัดและประเมินผลในแต่ละภาคการศึกษาอันเนื่องมา จากวิชาภาษาอังกฤษด้วย

การที่จะให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ จะอาศัยเฉพาะการเรียนการสอนใน ชั่วโมงเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีส่วนสำคัญในการเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ด้วย

การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นับเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดที่นักพัฒนา ทรัพยากรทุกคนต้องการ ดังนั้น การสืบค้นคิดหาวิธีการ รูปแบบและเทคนิคการเรียนรู้ จะต้องมีการ ดำเนินการอยู่ตลอดเวลา ด้วยปัจจุบัน โลกมีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และมีส่วนอย่าง มากในการสร้างสิ่งที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถหาความรู้ เพิ่ม เติมได้ด้วยตนเอง เพราะมีเพียงตนเองเท่านั้นที่จะทราบได้ว่ายังขาดหรือต้องการความรู้ใดบ้าง

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีแรง จูงใจ เห็นคุณค่าของการนำภาษาไปใช้ และสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ใน ศาสตร์สาขาวิชาอื่น ได้อย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self- Access Language Learning Centre : SALLC) จึงเป็นนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาฝึกการเรียนรู้ ใช้วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของตนเองสามารถเรียนรู้ด้วย ตนเอง หรือเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้อย่างอิสระสอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของตนเอง

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ภาษา อังกฤษในการทำงานและในชีวิตประจำวันของคนไทยในปัจจุบันที่มีมากขึ้น สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นหน่วยงานที่ได้รับการกำหนดให้มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในวิชา ภาษาอังกฤษพื้นฐาน และวิชาภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะต่าง ๆ โดยสถาบันภาษาได้จัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre : SALLC) เป็น หน่วยงานภายในที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัด สถาบันภาษาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี และรวมถึงนักศึกษาปริญญาโทบางคณะ

โดยมีการนำสื่อการเรียนที่ทันสมัยและมีกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่าง ๆ เพื่อมุ่งหวังการพัฒนาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

โดยหลักการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองนั้น คือ เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนหรือนักศึกษาต้องมาใช้เวลาศึกษาเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษาจะมีการสั่งงานให้นักศึกษามาศึกษาค้นคว้าจากบทเรียนภายในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง แต่ปัญหาที่พบก็คือยังมีนักศึกษาบางส่วนที่มีทัศนคติไม่ดีในเรื่องของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยตนเองภายในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง โดยพฤติกรรมดังกล่าวของนักศึกษาที่ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษนั้นอาจมีหลายสาเหตุด้วยกัน ซึ่งก็จะมีผลกระทบไปถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาเหล่านั้น ที่มีคะแนนในรายวิชาภาษาอังกฤษไม่ผ่านเกณฑ์ ทำให้ต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำ ก็อาจทำให้เกิดความท้อแท้ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา เพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเองว่ามีความต้องการให้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีสื่อหรือสิ่งอื่นใดเพื่อเป็นการสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้อังกฤษต่างประเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในการเข้ามาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในการเข้ามาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง โดยศึกษา ปัญหาและความต้องการ การใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ

1.4.2 ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ ที่สังกัดสถาบันภาษา ภาคเรียนที่ 1/2552 ระดับปริญญาตรี ที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ ภาษาแบบพึ่งตนเอง จำนวน 8,776 คน

1.4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจ- บัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษา ภาคเรียนที่ 1/2552 ที่ใช้บริการ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 100 คน

1.5 นิยามศัพท์

สถาบันภาษา หมายถึง หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน วิชาภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะต่าง ๆ และวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาภาควิชา ภาษาอังกฤษ

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre) หมายถึง หน่วยงานที่สังกัดสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีหน้าที่ส่งเสริมและ สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ที่สังกัดสถาบันภาษา โดยเรียนผ่านสื่อการเรียนการ สอนกับระบบคอมพิวเตอร์ มีสื่อการเรียนที่ทันสมัย

ปัญหาการเข้าใช้บริการ หมายถึง อุปสรรคต่าง ๆ ในการเข้าใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ ภาษาแบบพึ่งตนเอง

การเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง หมายถึง เป้าหมายหรือสิ่งที่ ตอบสนองต่าง ๆ ที่จะได้รับในการเข้ามาใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกชั้นปี จะลงทะเบียนหรือไม่ ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษาก็ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง “การศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการศึกษา ดังนี้

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง
- 2.4 ประวัติศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา
- 2.5 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรรรัชต์ ห่อไพศาล (2551) ได้กล่าวว่า “มีนักการศึกษาและผู้ที่มีความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Self-Directed Learning ไว้ดังต่อไปนี้

มัลคัม เอส โนลต์ (Knowles, 1975 อ้างในจิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์, 2544 : 15) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการบุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ การวางแผนเป้าหมายและแผนการเรียนอย่างมีระบบ แสวงหาแหล่งทรัพยากร เลือกและนำมาประยุกต์เป็นกลวิธีในการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียน โดยจะ ได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

รอดนี สเคเจอร์ (Skager, 1978 อ้างในจิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์, 2544 : 15) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ และความสะดวกในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ที่ร่วมมือกัน

คอลลิน กริฟฟิน (Griffin, 1987 อ้างในสรรรัชต์ ห่อไพศาล, 2551) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง และความสามารถในการวางแผนปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคลและการพัฒนาการเรียนรู้

จีระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544) ได้อ้างถึงผู้ที่ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

สตีเวน บรูคฟิลด์ (Brookfield, 1984) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระ โดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด

ศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2549) ได้อ้างถึงผู้ที่ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

Sheerins (1989) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองไว้ว่า Self Access Learning คือ การที่ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างอิสระ ผู้เรียนสามารถที่จะเลือกและใช้สื่อในการเรียนรู้ด้วยตนเองและตรงความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเอง บทบาทของครูหรือผู้สอนใน Self Access Learning คือ ผู้ที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitate) และแนะนำให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อและวิธีการเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม

Dickinson (1987) การเรียนรู้ภาษาอย่างอิสระ (Independent Language Learning) หรือ การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning) คือ การเรียนภาษาผ่านสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนสามารถที่จะกำหนดสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นได้ ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเหล่านั้นจะต้องพร้อมไปด้วยสื่อการเรียนที่ผู้เรียนสามารถใช้ได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดาย มีรูปแบบการสนับสนุนผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างชัดเจน ตลอดจนการให้คำปรึกษาและเทคโนโลยีสมัยใหม่

Benson (1996) อธิบายว่า Self-Access Learning คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการพึ่งตนเอง (Self-Access System) และความอิสระในตนเอง (Autonomy) ซึ่ง หมายความว่าผู้เรียนเป็นผู้จัดสรรระบบทรัพยากรในระบบการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

นอกจากนี้จีระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544) ได้อ้างถึง บรอกเกต และ เฮมสตรา (Brockett and Heimstra 1991) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ของบุคคลนั้น ไม่ได้เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในระบบเท่านั้น หากแต่การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or Incidental Learning) เป็นผลพลอยได้จากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งบุคคลเข้าไปสัมผัสและรับรู้โดยมิได้เจตนา

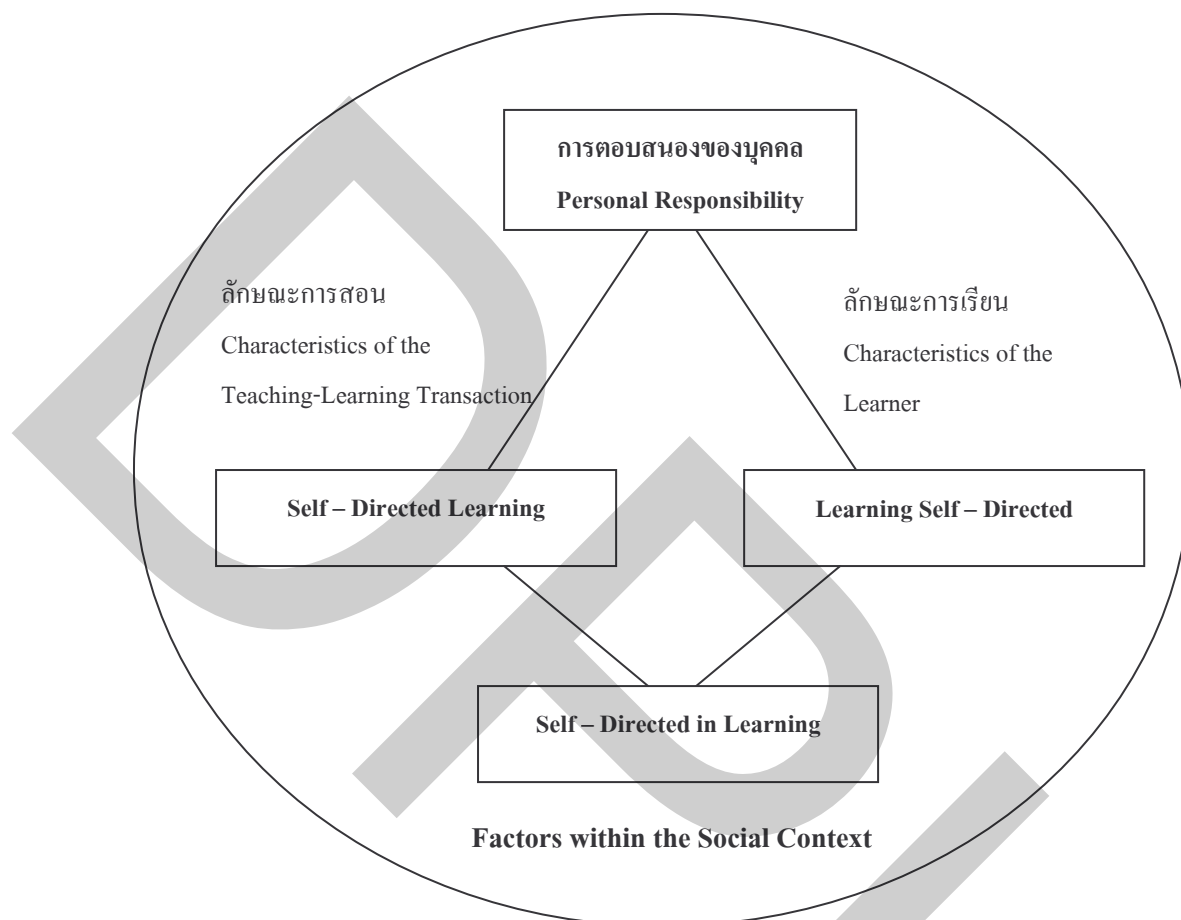
2. การเรียนรู้จากกลุ่ม (Collaborative Learning) เป็นการเรียนรู้จากสังคม กลุ่มเพื่อน เช่น การพบปะพูดคุย การถ่ายทอดทางความคิด และประสบการณ์จากกลุ่มเพื่อนที่ได้สัมผัสและถ่ายทอดมา

3. การเรียนรู้ตามระบบการจัดการศึกษา (Provider Sponsored) คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีกลุ่มบุคคลจัดทำกับดูแล มีการประเมินผลและให้การรับรองคุณวุฒิ

4. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นการเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากรเรียน ซึ่งผู้เรียนจะวางแผนการเรียนนั้นด้วยตนเอง

นอกจากนี้ บรอกเกต และ เฮมสตรา (Brockett and Heimstra, 1991) ได้นำเสนอแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเองออกเป็น 2 นัย แต่มีความสัมพันธ์กันทั้ง 2 มิติ คือ มิติแรก การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นกระบวนการที่สมมุติความรู้จะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก ส่วนมิติที่ 2 บุคลิกลักษณะของบุคคลที่เรียนด้วยตนเอง (Learner Self-Directed) จะเป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองและได้นำเสนอแบบจำลอง The Personal Responsibility Orientation Model (PRO model) ดังนี้

The Personal Responsibility Orientation

ภาพที่ 2.1 แบบจำลอง PRO Model

ที่มา : จาก ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. (หน้า 18) โดย จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์. 2544.

กรุงเทพฯ. โดย Brockett, R.G., and R. Hiemstra. 1991. *Self-Direction in Adult Learning*. New York : Chapman and Hall.

บรอกเกต และ เฮมสตรา ได้อธิบาย PRO Model ไว้ดังนี้

การตอบสนองของบุคคล (Personal Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบด้านความคิดและการกระทำของบุคคล เลือกกระทำอย่างมีเหตุผล บุคคลสามารถเลือกกระทำในวิถีทางที่ตนเองปรารถนา วิถีทางเหล่านี้ คือ บริบทของการเรียนรู้ บุคคลมีความยินดีในการควบคุมการเรียนรู้ของเขาที่ได้กำหนดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีทางเลือกในทิศทางที่เขา

ชักนำตนเองในฐานะที่เป็นผู้เรียน และมีความรับผิดชอบสำหรับการยอมรับผลที่จะตามมาจากการกระทำของตนในฐานะที่เป็นผู้เรียน

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self – Directed Learning) มองในแง่กรรมวิธีการเรียนการสอน เป็นกระบวนการศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านการวางแผน การนำไปปฏิบัติ และประเมินผล เป็นองค์ประกอบภายนอกผู้เรียน

บุคลิกในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learner Self – Directed) คือ ผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นบุคลิกลักษณะของบุคคล เป็นองค์ประกอบภายในผู้เรียน

ระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล (Self – Directed in Learning) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายในและภายนอกตัวผู้เรียนรบกวนกันขึ้น ระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนอาจขยายออกไปได้ ถ้าจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น มีการจูงใจให้บุคคลมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงขึ้น และได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก็จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้สูงเช่นเดียวกัน หากผู้เรียนที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองต่ำ ถ้าได้รับโอกาสที่เอื้ออำนวยจะประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้สอนอาจมีบทบาทโดยตรงมากยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ของสังคม (Social Context) เป็นองค์ประกอบที่ล้อมรอบองค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถแยกออกไปจากบริบทของสังคมที่ผู้เรียนรู้เกี่ยวข้องได้ สภาพแวดล้อมของสังคมมีผลต่อกิจกรรมต่าง ๆ บริบทของสังคมจะกำหนดขอบเขตในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่แสดงออกมา

ในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

อารี พันธุ์ณี (2546) ได้ให้ความหมายของ การเรียนรู้ ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน

สรรรัชต์ ห่อไพศาล (2551) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) ว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สอนในระดับอุดมศึกษา โดยมีจุดหมายหลัก คือ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผู้เรียนจะจบการศึกษาไปแล้วก็ตาม ซึ่งถือเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) กล่าวว่า การศึกษาด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ในระดับผู้เรียนที่มีความรู้พอที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ เช่น การทำปัญหาพิเศษ การจัดทำโครงการวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้เรียนจะเลือกหัวข้อด้วยความสนใจและความถนัดของตนเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้คอยชี้แนะทางการศึกษาด้วยตนเอง

สุนทร แก้วลาย (2512) ให้คำนิยามไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การรู้จักศึกษาค้นคว้าและเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2546) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น ครู เพื่อน รวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการของตนเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล การเลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมการเรียน และการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน

สุวรรณ ยะหะกร (2533) ได้ให้คำนิยามว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้อื่น โดยผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะ แจกแจง แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นคนและอุปกรณ์คัดเลือก วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้นั้น คือ การรู้จักศึกษาค้นคว้าและเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาของบุคคล โดยบุคคลนั้นมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียน เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวัดและประเมินผลตนเอง

พิทักษ์ อักษร (2540) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนสามารถคิดริเริ่มด้วยตนเอง วิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียน กำหนดวิธีการที่จะใช้ในศูนย์การเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสมกับความสามารถ รวมทั้งหาเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สิ่งเหล่านั้นด้วยการอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น

วิภาดา วัฒนนามกุล (ม.ป.ป., อ้างใน สุกกิจ วิทยาศิลป์, 2549) สรุปความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า ในปัจจุบันความสามารถที่สำคัญที่สุดคือความสามารถในการเรียนรู้ กรอบแนวคิดทางการศึกษาเดิมเปลี่ยนแปลงไป (Paradigm Shift) จากโครงสร้างการศึกษาเดิมที่ยึดติดกับเวลา สถานที่ ใช้กรอบของห้องเรียนและโรงเรียนเป็นหลัก แหล่งข้อมูลหลักคือตำรา คาดหวังในเนื้อหาความรู้ที่แน่นอน ผู้เรียนเป็นผู้รับ ครูเล่นบทบาทบนเวที ครูคาดหวังว่าให้ผู้เรียนทุกคนได้รับเนื้อหาเหมือนกันหมดในความ เร็วเท่ากัน โรงเรียนเป็นโรงงานผลิต วัตถุประสงค์สูงสุดท้าย โดยได้เปลี่ยนมาใช้กรอบแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหา แสวงหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะนี้อยู่ใน

สถานการณ์การเรียนรู้ สามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน แสวงหาผู้สนับสนุน แหล่งความรู้ สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนอาจได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการกำหนดพฤติกรรมตามกระบวนการก็ได้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้กล่าวว่ามีนักการศึกษาที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Language Learning) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองไว้หลากหลาย และน่าสนใจ ดังนี้

1. ความสามารถในการรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และมีทักษะความคิด
2. เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนรับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดสินใจด้านการเรียนของตนเองทั้งหมดและนำสิ่งที่ตัดสินใจแล้วไปปฏิบัติและยังให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นการเรียนโดยวิธีการใช้สื่อสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Instructional Materials) เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ อีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเรียนอะไร เรียนรู้อย่างไร เรียนรู้เมื่อไหร่ ทำไมถึงต้องเรียน (Self-Directed) หรือให้ผู้อื่นกำหนดว่าผู้เรียนควรจะเรียนอย่างไร
3. การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อมีสื่อการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นได้ถูกจัดไว้เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้อาจจะเริ่มจากผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนด้วยตนเอง (Self-Directed) หรือครูเป็นผู้กำหนดให้ (Teacher-Directed)
4. เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้มาจากการสอน ผู้เรียนสามารถกำหนดการเรียนของตนเอง (Learner-Directed Learning) โดยใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Materials) ที่จัดไว้ให้มากกว่าที่จะให้คนอื่นเป็นผู้กำหนด (Other-Directed Learning) ผู้เรียนสามารถตรวจคำตอบและประเมินผลการปฏิบัติของตนเอง ซึ่งเบื้องหลังของแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้คือ การเรียนรู้วิธีการเรียนว่าควรจะเรียนรู้อย่างไร (Learn How to Learn)
5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access / Autonomous Learning) ควรเป็นการเรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนของตนเองว่า จะเรียนรู้อะไร เรียนที่ไหน เรียนเมื่อไหร่ และเรียนอย่างไร ทำไมถึงเรียน

6. การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access System) กับการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (Autonomous in Learning) ซึ่งผู้เรียนใช้แหล่งสื่อการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

7. การเรียนรู้แบบอิสระหรือพึ่งพาตนเอง (Learner Autonomy) เป็นเรื่องทางจิตวิทยาของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียน และเนื้อหาสาระของการเรียน

8. การมีความอิสระในการเรียนหรือการพึ่งตนเอง ไม่ได้เป็นแค่ความอิสระในการเรียน (Free to Learn) แต่ยังเป็น โอกาสที่จะเป็นบุคคลที่มีอิสระในการเรียนเพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าในสิทธิของผู้เรียน ภายใต้ระบบของการศึกษาและภายใต้บริบทของการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นแนวคิดในทางปฏิบัติของการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายทางการศึกษาโดยให้ความสำคัญของการมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง หมายถึงความเต็มใจ และสามารถของผู้เรียนในการรับผิดชอบ และควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง โดยทั่วไปคำว่า “พึ่งพาตนเอง” (Autonomy) สามารถนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กล่าวคือ

8.1 เพื่อให้สิทธิผู้เรียนในการตัดสินใจกำหนดการเรียนของตนเอง (Self-Directed)

8.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ และนำไปประยุกต์ในการวางแผนหรือกำหนดการเรียนด้วยตนเอง

8.3 เพื่อฝึกความรับผิดชอบของผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

8.4 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ

8.5 เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด (Inborn Capacity) แต่ถูกกีดขวางด้วยระบบการจัดการศึกษา

ศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2549) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่ผู้ช่วยเหลือก็ได้

ถึงแม้ว่านักวิชาการให้คำจำกัดความที่แตกต่างกัน แต่ต่างก็ยอมรับว่าผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการรับรู้ภาษา ตามแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Approach) จึงควรส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถพึ่งพาตนเองโดยให้มีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

จึงพอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ความคิดที่สร้างสรรค์ในกระบวนการศึกษาของบุคคล โดยเริ่มจากความตั้งใจที่อยากจะเรียนรู้ อันเกิดจากแรงขับภายในของแต่ละบุคคลให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง อันได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูลที่จะศึกษา รวมทั้งการวัดและประเมินผลด้วยตนเอง

2.1.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2552) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา ไม่ใช่แนวคิดด้านการสอนภาษา จึงมักเข้าใจผิดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองว่าเป็นเพียงสถานที่ที่รวบรวมของสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งความจริงแล้ว ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นบูรณาการ และการประสมประสานของปัจจัยต่าง ๆ สร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีวิธีการเรียนรู้เฉพาะของตน

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยและองค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

ปัจจัย (Element)	บทบาท / หน้าที่ (Function)
<p>ด้านแหล่งสื่อ (Resources)</p>	<p>ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อการเรียนรู้ (Learning Materials) - สื่อของจริง (Authentic Materials) - กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ (Activities) - สื่อเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนใช้ในฐานะของผู้ใช้ภาษา (Language Users)
<p>ด้านบุคลากร (People)</p>	<p>ผู้สอนมีบทบาทเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ (Information Provider) - ที่ปรึกษา (Counselor) - ผู้ใช้ภาษาจริง (Authentic Language user) - ผู้จัดการ (Manager) - ผู้เขียน / ผลิตสื่อการเรียนรู้ (Materials Writer) - ผู้ประเมินผู้เรียน (Assessor) - ผู้ประเมินการดำเนินงานของศูนย์ฯ (Evaluator) - ผู้บริหาร (Administrator) - ผู้ดำเนินการ (Organizer)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัย (Element)	บทบาท / หน้าที่ (Function)
ด้านบุคลากร (People)	ผู้เรียนมีบทบาทเป็น <ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางแผน (Planner) - ผู้คิด (Thinker) เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน - ผู้เก็บบันทึกข้อมูล (Record Keeping) - ผู้ประเมินศูนย์ SALLC (Evaluator of SALLC) - ผู้ประเมินตนเอง (Self-Assessor) - ผู้สร้างแรงจูงใจตนเอง (Self-Motivator) - คู่เรียนของเพื่อน (Partners) ผู้ประเมินเพื่อน (Peer-Assessor)
ด้านการจัดการ (Management)	มีหน้าที่ด้าน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินการ (Organization) - การตรวจตราระบบ (Overseeing of the System) - การประสานงาน (Coordination) - การตัดสินใจ (Decision-Making)
ด้านระบบ (System)	ดำเนินการด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสนับสนุน ความต้องการของผู้เรียน
ด้านการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็น (Needs/Wants Analysis)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อระบุเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals) - เพื่อวางแผนการเรียนรู้ (Study Plan)
ด้านการสะท้อนตัวผู้เรียน (Learner Reflection)	เพื่อพิจารณา <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถทางภาษา (Language Ability) - ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ภาษา (Progress in Language Learning) - การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) - ความเหมาะสมของศูนย์ SALLC ต่อตัวผู้เรียน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัย (Element)	บทบาท / หน้าที่ (Function)
ด้านการให้คำปรึกษา (Counseling)	<p>เพื่อให้คำแนะนำด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถทางภาษา (Language Ability) - วิธีการเรียนรู้ (Learning Method) - การเจรจาต่อรองการวางแผนการเรียน (Negotiation of Study Plan)
ด้านการฝึกหัดผู้เรียน (Learner Training)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ SALLC - เพื่อให้มีประสบการณ์และวิธีการเรียนที่หลากหลาย - เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้
ด้านการฝึกอบรมทีมงาน (Staff Training)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ SALLC - เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ
ด้านการประเมิน (Assessment)	<p>ประเภทของการประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินตนเอง (Self-Assessment) - การประเมินโดยเพื่อน (Peer-Assessment) - การประเมินภายนอก (External Assessment) <p>วัตถุประสงค์ของการประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การติดตามความก้าวหน้าของตนเอง (Self-Monitoring) - การรับรองคุณวุฒิ (Certification) - การประเมินการดำเนินงานของศูนย์ SALLC
ด้านการประเมิน ประสิทธิภาพ (Evaluation)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อประเมินความเหมาะสมของศูนย์ SALLC - เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับของศูนย์ SALLC ที่มีต่อครูผู้สอน และผู้จัดการศูนย์ฯ
ด้านการพัฒนาสื่อ (Materials Development)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล - เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้

ที่มา : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ในปัจจุบันการเรียนรู้ด้วยตนเองได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ในอดีตมีบุคคลสำคัญ เช่น อับราฮัม ลินคอล์น และ โสเครตีส ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จมาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือพระพุทธเจ้าก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ชาวพุทธทราบกันดี โดยเฉพาะคำสอนของพระพุทธองค์ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสำคัญมากเนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ จึงทำให้การศึกษาจำเป็นต้องมุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังรับการถ่ายทอดความรู้จากครู อาจารย์ มากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถาบันการศึกษาจะต้องเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น

จิระวัฒน์ ยุวมรพิทักษ์ (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากผู้ที่ทำให้แนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

โนลส์ (Knowles, 1975) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. คนที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากและดีกว่าคนที่เพียงเป็นผู้รับหรือรอให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ ซึ่งคนที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีและยาวนานกว่าผู้ที่รอรับคำสอนเพียงอย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า เช่น เมื่อตอนเด็ก ๆ ธรรมชาติจะยังต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองดูแล เมื่อเติบโตมีพัฒนาการขึ้นก็ค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้ปกครอง ครู หรือผู้อื่น การพัฒนาจึงเป็นไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเอง ขึ้นมาเองได้มากขึ้น

3. พัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิดศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่นักศึกษาภายนอก มหาวิทยาลัยเปิด ฯลฯ รูปแบบของการศึกษาเหล่านี้ล้วนผลักระบบที่รับผิดชอบไปที่ผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคลและเผ่าพันธุ์มนุษย์ เนื่องจากโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จึงเป็นเหตุผลไปสู่ความจำเป็นทางการศึกษาและการเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

ทัฟ (Tough, 1979) กล่าวถึง ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หรือโครงการที่ผู้เรียนเกี่ยวข้อง (Learning Project) มาจากการวางแผนด้วยตนเอง ทัฟ เน้นว่ากิจกรรมการเรียนรู้เป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับการเป็นตัวของตัวเองและนำตนเองในการเรียนรู้

2.1.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยุวมรพิทักษ์ (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแนวความคิดของ โนลส์ (Knowles, 1975) ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง เริ่มต้นจากให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองเกี่ยวกับการเรียน โดยให้เพื่อนคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อนคนหนึ่งทำหน้าที่จดบันทึก และทำเช่นนี้หมุนเวียนกันไปจนครบทั้งสามคน และทั้งสามด้าน คือ ผู้เสนอความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้คอยจดบันทึก สังเกตการณ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกด้าน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน เริ่มต้นจากบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

2.1 ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชา แล้วจึงเริ่มเขียนจุดมุ่งหมายในการเรียน

2.2 ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายให้แจ่มชัด เข้าใจได้ ไม่คลุมเครือ คนอื่นอ่านแล้วเข้าใจ

2.3 ผู้เรียนควรเน้นถึงพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น

2.4 ผู้เรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้

2.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับควรมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด

3. การวางแผนการเรียน ให้ผู้เรียนกำหนดแนวทางการเรียนขึ้นมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชา ผู้เรียนควรวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนของตนเอง

3.2 การวางแผนการเรียน ควรเริ่มต้นจากผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนด้วยตนเอง

3.3 ผู้เรียนเป็นผู้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3.4 ผู้เรียนเป็นผู้ระบุวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับตนให้มากที่สุด

4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ เป็นกระบวนการศึกษาแหล่งวิชาการและวิธีการค้นคว้า แหล่งวิทยาการมีความสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบัน และมีความสำคัญ ดังนี้

4.1 ประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละด้านที่จัดให้ผู้เรียนสามารถแสดงให้เห็นถึงความ มุ่งหมาย ความหมายและความสำเร็จของประสบการณ์นั้น ๆ

4.2 แหล่งวิทยาการ เช่น ห้องสมุด วัสดุสถานื่อนามัย ถูกนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

4.3 เลือกแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

4.4 มีการจัดสรรอย่างดี เหมาะสม กิจกรรมบางส่วนผู้เรียนจะเป็นผู้จัดเองตามคำฟัง และบางส่วนเป็นกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544) ได้ศึกษาผลงานจากนักวิชาการและผู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองต่าง ๆ ดังนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) กล่าวว่า แหล่งสะสมความรู้ของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ในตัวมนุษย์เอง คือ สมอง เป็นสิ่งที่อ่านได้ยาก เพราะเป็นระบบที่ลึกซึ้งมาก จะ อ่านได้ก็ต้องให้มนุษย์นั้นสื่อออกมาด้วยคำพูด และแสดงท่าทางหรือสัญลักษณ์ ซึ่งเข้าใจร่วมกัน

2. ในสิ่งต่าง ๆ คือ ธรรมชาติและวัตถุต่าง ๆ เป็นความรู้ที่อ่านได้ยาก แต่ต้องมีความรู้ ความสามารถอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น นักโบราณคดีอ่านอายุกระดูก นักภูมิศาสตร์อ่านชั้นดิน เป็นต้น ความรู้พื้นฐานในการอ่านสิ่งเหล่านี้ แต่เดิมได้รับการถ่ายทอดกันมาจากการฝึกฝน แต่ต่อมา มีตำราให้ศึกษา แต่ต้องอาศัยประสบการณ์ด้วย

3. ในสิ่งต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ นับได้ว่าเป็นแหล่งสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษาค้นคว้า ของมนุษย์ ได้แก่ รหัสและตัวอักษรต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่บันทึกไว้ในหนังสือและวัสดุการอ่าน นั้นเอง

โฆษิต อินทวงศ์ (2541) กล่าวถึง นักจิตวิทยาชื่อ คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) ได้เสนอ แนวทางการเสนอความรู้ใหม่ให้แก่ผู้แสวงหาความรู้ที่เกิดประสิทธิภาพ 5 ลำดับขั้น ดังนี้

1. ต้องทำให้เขาตื่นตน (Awareness) หมายถึง การมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เพื่อเพิ่มความรู้และภูมิปัญญา โดยการจัดการให้ข่าวสารข้อมูลที่จูงใจให้อยากเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะ มากได้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น และเป็นข้อมูลเพื่อการจูงใจให้อยากเรียนรู้มากขึ้น

2. ต้องทำให้เขาสนใจ (Interest) ข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องกระจ่าง กระชับ ประทับใจ และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้มากที่สุด ข้อมูลจำเป็นต้องเฉพาะเจาะจง สนองความต้องการ ของเขาได้มากที่สุด

3. ต้องยอมให้มีการไตร่ตรอง (Evaluate) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่จะเกิดประโยชน์ หมายถึง การไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียและตัดสินใจเข้าร่วมโครงการที่ต้องการได้อย่างมั่นใจ และมีความพึงพอใจที่จะร่วมโครงการที่ตอบสนองความสนใจ สนองความต้องการของตนเอง ขั้นนี้ต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด

4. ต้องให้มีการทดลอง (Trial) ขั้นตอนนี้ต้องการพิจารณาไตร่ตรอง พินิจพิจารณาที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของตนเองได้อย่างดี และเห็นประโยชน์ชัดเจน และมีการตัดสินใจทดลองเข้าร่วมโครงการและปฏิบัติตามแนวทางที่ตนพึงพอใจ จึงตกลงใจมีส่วนร่วม (Participation) โครงการต่าง ๆ เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติตามโปรแกรมที่กำหนด

5. ให้มีการรู้ทำและนำไปใช้ (Adoption) ขั้นของการให้ผู้เรียนรู้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และงานอาชีพได้มากขึ้น ขั้นนี้เป็นขั้นของการปรับใช้ หมายถึง การนำทฤษฎี (Theory) ไปสู่การปฏิบัติ (Practice) ได้อย่างมีคุณค่าและมีระบบการประยุกต์และนำไปใช้ (Implementation) ในการพัฒนางาน พัฒนาคคนในองค์กรให้สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในงานที่รับผิดชอบได้อย่างกระฉับกระชวย และเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบประเมินได้

นิโคลส์ (1971) ได้จำแนกประเภทของแหล่งวิทยาการหรือแหล่งทรัพยากรในชุมชนไว้หลายประเภท คือ

1. ผู้ชำนาญพิเศษ คือ ผู้ที่มีความชำนาญ เช่น นักดนตรี จิตรกร นักกีฬา อาชีพพ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม แม่บ้าน ชาวนา เป็นต้น ฯลฯ
2. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักศึกษา เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ
3. ผู้แทนองค์กร คือ บุคคลที่เป็นตัวแทนของสังคม เทศบาล และองค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรม ทั้งพวกพนักงาน คณะกรรมการด้านธุรกิจต่าง ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ
4. ผู้แทนทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม บุคคลที่ทำงานในโรงงานต่าง ๆ การขนส่ง เหมืองแร่ การเกษตร กิจการค้าต่าง ๆ การเงินและการประกันภัย
5. ผู้แทนรัฐบาล คือ บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากจังหวัด เช่น นายกเทศมนตรี คณะกรรมการของจังหวัด ตำรวจ พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่อนามัย รวมทั้งพวกที่อยู่ในระดับบริหารประเทศ เช่น สมาชิกวุฒิสภา ผู้แทนราษฎร และบุคคลในสหพันธ์ต่าง ๆ
6. คณะกรรมการให้การศึกษาเอกชน เช่น ผู้ที่ให้การแนะนำในโรงเรียน
7. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ หิน น้ำ ดิน แร่ และวัตถุทางธรรมชาติอื่น ๆ

8. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น มนุษย์ได้สร้างสิ่งต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีคุณค่าทางการศึกษา และเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ ถนน รถไฟ รถยนต์ ห้องสมุด ฯลฯ

โนลส์ (1975) ได้กล่าวถึง การแสวงหาแหล่งวิทยาการ ทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล ดังนี้

1. แหล่งวิทยาการที่เป็นประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนเอง
2. แหล่งวิทยาการที่เป็นเสมือนวิทยาการ คือ ครู หรือเพื่อน ผู้ที่สามารถช่วยเหลือร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างดี
3. แหล่งวิทยาการที่ใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ
4. ทักษะต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยให้แสวงหาแหล่งวิทยาการได้สะดวกรวดเร็ว เช่น ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการอ่าน เป็นต้น

การประเมินผล ตามความคิดของ โนลส์ (1975, อ้างถึงในจิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์, 2544) ได้กล่าวถึง “การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ว่า ผู้เรียนควรได้ประเมินผลตามที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้ว่า เขาต้องการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร” การประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปจะเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม ขั้นตอนในการประเมินผล มีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้แน่ชัด
2. ดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนนี้สำคัญในการใช้ประเมินผลการเรียนการสอน
3. รวบรวมหลักฐาน การตัดสินใจจากผลการประเมิน จะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้
4. รวบรวมข้อมูล ก่อนเรียนเพื่อเปรียบเทียบหลังเรียนว่าผู้เรียนก้าวหน้าไปเพียงใด
5. แหล่งข้อมูลจะหาข้อมูลจากครูและผู้เรียนเป็นหลักในการประเมินผล

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544) สรุปว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการศึกษาที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการ และการประเมินผล ในการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้อาจเป็นการเรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ต้องได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือครู โดยผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามสภาพแวดล้อม และความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้หรือค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสคิด ตลอดจนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น

2.1.4 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยุวมรพิทักษ์ (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแนวคิดของ Griffin (1975) ซึ่งได้จำแนกรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ออกเป็น 5 กลุ่มความคิด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่เชื่อแนวคิดของโนลส์ (The Knowles Group Learning Stream) แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เรียกว่า “สัญญาการเรียน” (Learning Contract) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการมอบหมายภาระงานให้แก่ผู้เรียนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ได้รับความรู้ตามเป้าประสงค์ และผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่เชื่อแนวคิดของทัฟ (The Tough Adult Learning Stream) แห่งมหาวิทยาลัยโตรอนโต ประเทศแคนาดา ได้กำหนดรูปแบบที่สำคัญ คือ “โครงการเรียน” (Learning Project) ที่เป็นตัวชี้ว่าบุคคลนั้น มีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่เชื่อแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner) ในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป (Individualized Program Instruction) แต่กริฟฟินได้วิจารณ์ว่าวิธีนี้เป็นการเรียนด้วยตนเอง (Self-Directed Approach) ตามข้อเสนอแนะของสื่อการเรียนนั้น ซึ่งมีใช้การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) หากแต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการกำกับของครู (Teacher-Directed Learning) มากกว่า

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มแนวคิดที่จัดการศึกษาต่างไปจากรูปแบบของสถานศึกษาตามปกติทั่วไป (Non – Traditional Institutional Approach) สิ่งที่ทำให้ คือ ประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลภายนอก หน่วยกิตสำหรับประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่ง กล่าวคือ กลุ่มที่เรียนในรูปแบบนี้ จะมีความหวังในความรู้ สัมครมาเรียนตามความสนใจ เช่น การจัดการศึกษาในรูปของตลาดวิชา มหาวิทยาลัยเปิด และการศึกษาทางไกล

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั่วไป ซึ่งจิระวัฒน์ ยุวมรพิทักษ์ (2544) ได้ศึกษาจากแนวคิด ดังนี้

โนลส์ (1975) ได้สรุปลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบของ “สัญญาการเรียน” ที่จะให้บังเกิดผลดีเป็น 9 ประการ คือ

1. มีความเข้าใจในความแตกต่างด้านความคิดเกี่ยวกับผู้เรียน และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ นั่นคือ รู้ความแตกต่างระหว่างการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้นำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. มีแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระและสามารถนำตนเองได้

3. มีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเหล่านี้เป็นเสมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้และการช่วยเหลือบุคคลอื่น และการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างสมจริง โดยความช่วยเหลือจากผู้อื่น

5. มีความสามารถในการแปลความต้องการในการเรียน ออกมาเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ในรูปแบบที่อาจจะทำให้การประเมินผลสำเร็จนั้นเป็นไปได้

6. มีความสามารถในการโยกความสัมพันธ์กับผู้สอน ใช้ประโยชน์จากผู้สอน ในการทำเรื่องยากให้ง่ายขึ้น และเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา

7. มีความสามารถในการหาบุคคลและแหล่งเอกสารวิชาการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ประโยชน์จากแหล่งวิชาการ และมีความคิดริเริ่มในการวางแผนนโยบายอย่างมีทักษะความชำนาญ

9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลของข้อค้นพบไปใช้อย่างเหมาะสม

Skager (1978) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นผู้อยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) หมายถึง มีทัศนคติต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียน

2. มีความสามารถในการด้านการวางแผนการเรียน (Planfulness) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ สามารถวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง วางจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการที่ตั้งไว้ และมีความสามารถในการใช้กลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน

3. มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในตัวเอง จะสามารถเรียนรู้โดยปราศจากสิ่งที่ควบคุมภายนอก เช่น รางวัล การถูกตำหนิ ถูกลงโทษ เรียนเพื่อต้องการวุฒิบัตรหรือตำแหน่ง

4. มีการประเมินผลตนเอง (Internalized Evaluation) สามารถที่จะประเมินตนเองได้ว่าจะเรียนได้ดีแค่ไหน โดยอาจขอให้ผู้อื่นประเมินการเรียนรู้ของตนก็ได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องยอมรับการประเมินผลภายนอกว่าถูกต้องก็ต่อเมื่อผู้ประเมินมีความคิดอย่างอิสระ และการประเมินสอดคล้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นจริงอยู่ในขณะนั้น

5. การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) ผู้เรียนที่นำประสบการณ์เข้ามาใช้ในกิจกรรมชนิดใหม่ ๆ อาจจะสะท้อนการเรียนรู้หรือการจัดวางเป้าหมาย โดยจะมีเหตุผลหรือไม่มีก็ได้ ในการที่จะเข้าไปทำกิจกรรมใหม่ ๆ ความใคร่รู้ ความอดทนต่อปัญหาที่ยังสงสัย การชอบสิ่งที่ย่างยากสับสน และการเรียนอย่างสนุก จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ และทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วย

6. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) มีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือวิธีการเรียน และใช้ระบบการเข้าถึงปัญหา โดยใช้ทักษะการสำรวจ การลองผิดลองถูก ซึ่งไม่ได้แสดงถึงการขาดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ ความล้มเหลวจะได้รับการนำมาปรับปรุงแก้ไขมากกว่าที่จะขอมแพ้หรือยกเลิก

7. การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ผู้เรียนที่ดูแลตนเองได้ เลือกที่จะผูกพันกับรูปแบบของการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาตามเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการว่าลักษณะการเรียนแบบใดที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับได้

Tough (1979) พบว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น เป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไป แต่สำหรับกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จสูงในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายของการกระทำไว้ชัดเจน
 2. รู้จักเลือกใช้ความรู้ และทักษะที่เหมาะสม
 3. วางแผนการเรียนอย่างดี
 4. เรียนได้โดยไม่เกินกำลังความสามารถ
 5. มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ของตน และมีความอยากรู้
- อยากเห็น ขณะเดียวกันคนเหล่านี้ยังชอบงานที่ตนเองทำอยู่
6. เข้าใจและยอมรับในคุณลักษณะของตนเอง และไม่พอใจกับสภาพของตนในปัจจุบัน
 7. มีความเชื่อมั่น กล่าวหาญ ที่จะเปิดเผยตนเอง
 8. มีความสนใจอย่างมีทิศทางแน่ชัด

สมคิด อิศระวัฒน์ (2532) นั้น ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. สัมผัสใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (Voluntarily to Learn) มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้
2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self Resourceful) นั่นคือ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการ หรือจำเป็นต้องใช้ มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการ

เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Manager of Change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถของตนเองว่า สามารถตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้ “วิธีการจะเรียน” (Know how to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

ดังนั้น ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการของตัวเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการ และการประเมินผล ซึ่งในบางครั้งอาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน

2.1.5 ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ ได้ศึกษาจากแนวคิดของผู้ที่ศึกษาถึงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

ไวท์เฮด (Cross, 1979) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นปลุกเร้าความสนใจ (Romance) เป็นการเรียนรู้ในรูปของการรับรู้ต่อความแปลกใหม่ที่ได้พบเห็นต่อความรู้ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นำท้าทายสติปัญญา

2. ขั้นเรียนรู้ในรายละเอียด (Precision) เป็นการเรียนรู้อย่างมีระบบ การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง พยายามให้ได้มาซึ่งความรู้ ความจริงต่าง ๆ อย่างมีแบบแผน

3. ขั้นหาข้อสรุป (Generalization) เป็นระยะเวลาที่เกิดความรู้ ความเข้าใจ พบข้อสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้วเริ่มมีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ทัฟ (Tough, 1979) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. การตัดสินใจว่าในกระบวนการการเรียนรู้นั้น อะไรเป็นความรู้ทักษะที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะมองหาข้อผิดพลาดและจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาทั้งด้านทักษะ และรูปแบบการเรียนรู้อันปัจจุบัน

2. การตัดสินใจที่จะเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะอย่างไร วิธีการ แหล่งวิชาการ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ผู้เรียนควรศึกษาว่าตนเองมีความต้องการเฉพาะด้านอะไร เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งวิทยาการการเรียนรู้เฉพาะอย่าง การรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ การเข้าถึงระดับและความเหมาะสมของแหล่งวิทยาการ หรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ผู้เรียนอาจดูหนังสือหรือบทความในห้องสมุด หรือร้านขายหนังสือก่อนการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ใน

กรณีที่เป็นแหล่งวิทยาการบุคคล อาจตัดสินใจว่าบุคคลประเภทใดที่อาจให้เนื้อหาวิชาที่ต้องการได้ และพยายามหาบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่าจะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจจะเลือกบริเวณที่เงียบสงบ สะดวกสบาย และไม่มีผู้ใดมารบกวน หรืออาจจะต้องการสถานที่ ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือแหล่งวิทยาการที่อาจใช้สะดวก

4. วางเป้าหมายหรือกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน

5. ตัดสินใจว่าจะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อไร

6. ตัดสินใจว่าช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะถูกนำไปเท่าใด

7. พยายามหาเหตุผลที่เป็นอุปสรรค ที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จหรือหาขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ

8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลา หรือจัดเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัวหรือการพักผ่อน โดยอาจจะขอร้องไม่ให้บุคคลอื่นรบกวนในเวลาที่กำลังศึกษา หรือขอร้องให้ผู้อื่นมาทำงานแทนเป็นครั้งคราว

9. คำนวณระดับความรู้และทักษะ หรือ ความก้าวหน้าของตนในด้านความรู้หรือทักษะที่ต้องการ

10. การเข้าถึงแหล่งวิทยาการที่เหมาะสม หรืออุปกรณ์ที่เหมาะสม ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจหาเวลาว่าง ไปในสถานที่ต่าง ๆ พยายามหาหนังสือที่เหมาะสมในห้องสมุด ตลอดจนการเข้าพบบุคคลสำคัญที่เอื้อต่อการเรียน

11. การสะสมหรือหาเงินที่จำเป็น สำหรับประโยชน์ในการหาแหล่งวิทยาการ การซื้อหนังสือ การเช่าอุปกรณ์บางอย่าง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการศึกษา

12. เตรียมสถานที่หรือตัดแปลงห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับการเรียน โดยคำนึงถึงความร้อนหนาว อากาศถ่ายเทและแสงสว่าง

13. เพิ่มขั้นตอนที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจหาวิธีเพิ่มแรงจูงใจ เพื่อที่จะเพิ่มความก้าวหน้าในการเรียน หรือเพิ่มความพอใจ พยายามเน้นความสำคัญของการเรียน ซึ่งสิ่งที่จะทำได้มีดังนี้

13.1 หาสาเหตุของการขาดแรงจูงใจ

13.2 พยายามเพิ่มความสุขและความยินดีในการเรียนรู้ หรือเพิ่มความสนใจในกิจกรรมในการเรียนรู้

13.3 จัดการกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะเรียนรู้หรือจัดการกับความสงสัยในความสำเร็จของโครงการที่จะเรียนรู้

13.4 การเอาชนะความรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ ที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบากต่าง ๆ

13.5 บอกกล่าวผู้อื่นถึงความสำเร็จของตน

จะเห็นว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้จัดการระบบการเรียนของตนเอง ด้วยการจัดการด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับตัวเองในด้านต่าง ๆ รู้จักวิธีที่จะเรียนด้วยตนเอง และรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1.6 หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544) ได้อ้างถึง กิบบอนส์ (Gibbons, 1980) ที่ได้ศึกษาประวัติของผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงด้านการแสดง นักประดิษฐ์ นักสำรวจ นักอักษรศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ และผู้บริหาร จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนตามชั้นเรียนปกติสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคลดังกล่าว และนำมาประมวลเป็นหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ในการศึกษาด้วยตนเอง ผู้ศึกษาเป็นผู้ควบคุมตนเอง ในขณะที่การศึกษาย่างเป็นทางการ (Formal Education) จุดควบคุมอยู่ที่สถาบันการศึกษา ตัวแทน หรือสิ่งก้ำกักับการสอน เพื่อให้ศึกษาด้วยตนเอง จะช่วยนักศึกษาให้รู้จักควบคุมสิ่งที่อยู่ภายในตัวเอง เพื่อการเรียนรู้ของตน
2. การศึกษาด้วยตนเอง มักจะเป็นความพยายามที่แน่วแน่ในความรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งมากกว่าการศึกษาหลาย ๆ แขนงวิชา การสอนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้นักศึกษาสามารถแยกแยะ และมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่างหรือหลายอย่างที่ทำเป็นต่อชีวิต
3. การศึกษาด้วยตนเอง มักเป็นการประยุกต์การศึกษาคือการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับงาน การสอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการศึกษาทฤษฎีที่สัมพันธ์กับการฝึกฝนทางเทคนิค และการนำไปดัดแปลงใช้อย่างเหมาะสม เป็นการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ปัจจุบัน
4. ผู้ศึกษาด้วยตนเอง เป็นคนที่เรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง นั่นคือ การผูกพันตนเองกับเนื้อหาวิชาที่ตนเลือก แม้จะพบว่า มีอุปสรรคก็ตาม การศึกษาด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนรู้ตระหนักถึงความต้องการของตน และมีเป้าหมายของตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นมาวางเป้าหมายให้
5. สิ่งจูงใจสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ ความสำเร็จ ซึ่งเป็นรางวัลที่ประเมินคุณค่าได้โดยตนเอง การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นการให้ประสบการณ์เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รู้จักวางแผน และการเลือกใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ

6. ผู้ศึกษาด้วยตนเอง มักจะตัดสินใจใช้รูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และวิธีการเฉพาะตน ซึ่งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ซึ่งข้อสรุปอาจจะได้จากการศึกษา การสังเกต ประสบการณ์ การเข้าเรียนในบางวิชา การฝึกอบรม การสนทนา การฝึกหัด การลองผิดลองถูก การฝึกหัดกิจกรรมที่ให้ผลดี การประสานระหว่างกลุ่มเหตุการณ์และโครงการ

7. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่อ โดยปกติจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบุคลิกลักษณะของคน การประสานสัมพันธ์ ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความบากบั่น ขยันขันแข็ง ไม่เห็นแก่ตัว การรู้สึกเกรงใจผู้อื่น และมีหลักการอย่างเข้มแข็ง

8. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีแรงขับ (Drive) ความคิดอิสระ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด การสอนการศึกษาด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงขับ ความกระตือรือร้น โดยมีความคิดอิสระ ไม่ขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าที่จะประพุดตามผู้อื่น และมักทำอะไรเป็นแบบของตนเองมากกว่าทำคล้าย ๆ ผู้อื่น

9. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะใช้การอ่าน และกระบวนการทักษะอื่น ๆ ในการเข้าถึงข้อมูลและคำแนะนำที่เขาต้องการเพื่อ โครงการเหล่านั้น การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง เกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะ เช่น การอ่านและการจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่นักศึกษามีความต้องการอย่างเต็มที่ที่จะเข้าถึงข้อสนเทศ

10. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นท่วงทีที่เกิดจากประสบการณ์สำคัญหลายประการ ตั้งแต่เด็ก ประสบการณ์และการพัฒนาจนกระทั่งกลายเป็นจุดของการเลือกในชีวิตของคน การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง จึงเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนที่จะจำแนกท่วงทีแนวทางที่เกิดขึ้นในชีวิต เพื่อกำหนดวิถีทางที่ตนเลือกและสร้างวิถีทางใหม่ที่ตนปรารถนา

11. การเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่อบอุ่น มีลักษณะสนับสนุน มีบรรยากาศใกล้ชิด เป็นกันเอง ซึ่งคนมักจะกระตือรือร้นและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลอย่างน้อย 1 คน การสอนให้เกิดการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์บรรยากาศที่กระฉับกระเฉง ซึ่งกิจกรรมการศึกษาด้วยตนเองนี้จะได้รับการสนับสนุนอย่างอบอุ่นและมีโอกาสหลายด้านที่จะสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่ใกล้ชิดให้เกิดขึ้น

12. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะชอบผู้อื่นพอ ๆ กับทำให้ผู้อื่นชอบตน บุคคลเหล่านี้จะมีสุขภาพจิตที่ดี มีเจตคติที่ดีทั้งทางกายและใจ การสอนให้ศึกษาด้วยตนเองจึงสนับสนุนวิธีการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนไม่เพียงแต่จะเรียนรู้วิชาการหรือทักษะเท่านั้น แต่เขายังได้พัฒนาจิตใจของตนเองและผู้อื่นอีกด้วย

สรุปได้ว่า หลักการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ควบคุมตนเอง รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง เป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับงานโดยมี

ความสำเร็จ คือ รางวัล เป็นสิ่งจูงใจที่ประเมินคุณค่าด้วยตนเอง และไม่เพียงแต่จะเรียนรู้ด้านวิชาการและทักษะ ยังสามารถพัฒนาจิตใจตนเองและผู้อื่นด้วย

2.1.7 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยุวอมรพิทักษ์ (2544) ได้สรุปบทบาทของผู้เรียนจากการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของผู้ที่ให้บทสรุปต่าง ๆ ดังนี้

โนลส์ (Knowles, 1976) สรุปบทบาทของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเริ่มจากการที่ผู้เรียน มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อการพัฒนาทักษะ ความรู้ สำหรับการพัฒนาชีวิตและการทำงานอาชีพของตนเอง
2. การเตรียมตัวของผู้เรียน คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาและจุดประสงค์ของรายวิชาที่สอน
3. ผู้เรียนควรจัดเนื้อหาวิชาด้วยตนเอง ตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมลงไปให้ชัดเจนว่าจะให้บรรลุผลในด้านใด เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว และมีความคิดเห็นหรือเจตคติในการนำไปใช้กับชีวิตสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย
4. ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการสอน และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นด้วยตนเอง โดยอาจจะขอคำแนะนำช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน ในลักษณะของการร่วมมือกันทำงานได้เช่นกัน
5. การประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเป็นการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันตั้งเกณฑ์การประเมินผลร่วมกัน

เวนเบอร์ก (Wenburg, 1972) ได้สรุปความสำคัญและบทบาทของผู้เรียนด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ หมายถึง ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
2. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการร่วมมือกัน การร่วมมือไม่ได้หมายถึง การเข้ากลุ่มอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่แต่ละฝ่ายช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันในสถานการณ์การเรียน โดยตั้งการป้อนกลับ (Feed Back) ให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือกัน คือ กระบวนการกลุ่ม

4. ผู้เรียนเรียนจากภายในตัวออกมา หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนโดยสร้างความรู้สึกรับอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน ไม่ใช่เรียนโดยถูกกำหนดบางสิ่งบางอย่างเข้าไปในตัวผู้เรียน

ดังนั้น บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียน วางแผนการเรียน วิเคราะห์ เรียบเรียง และสรุปผลด้วยตนเอง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครูผู้สอน ผู้เรียนควรมีแนวความคิดเป็นของตนเองและสามารถคิดได้ด้วยตนเอง จะมีประโยชน์มากกว่าคอยให้ผู้อื่นบงการให้คิดหรือคิดตามแนวความคิดของผู้อื่น และจะทำให้ผู้เรียนเองสามารถสร้างกฎเกณฑ์และข้อสรุปต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.8 การฝึกหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น “ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง”

สมคิด อิศระวัฒน์ (2532) กล่าวว่า การฝึกหรือส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้เรียนส่วนหนึ่งอาจไม่รู้ว่าตนเองกำลังเรียนรู้ (Griffin 1977) คนเหล่านี้มีความคิดว่าการเรียนรู้ คือ สิ่งที่เขาต้องทำเมื่ออยู่ในโรงเรียน และเรียนจากห้องเรียนเท่านั้น
2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนไม่ค่อยตระหนักถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการเรียนรู้ (Learning Process) และรวมไปถึงวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน (Learning Style)
3. ความสามารถที่จะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากัน ผู้ที่เป็นที่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวก จะต้องมีความเข้าใจ เมื่อใดตนเองควรเข้าไปช่วยเหลือ หรือเมื่อไรควรปล่อยให้ผู้เรียนรับผิดชอบด้วยตนเอง
4. บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน
5. แนวโน้มการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้มาก ถ้าผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง (Self-Directed Way)
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องเรียนคนเดียว อาจมีการสอบถามจากผู้อื่น หรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ในบางกรณีอาจมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ตนเองมีความรู้สึกว่าเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง (Independence Learner) เรื่องของการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นเรื่องภายในจิตใต้สำนึกของผู้เรียนมากกว่าการจัดการภายนอก วิธีการที่บุคคลเรียนรู้ด้วยตนเองจะเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามในระดับที่ดี
7. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ถ้าจัดในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพราะธรรมชาติสถาบันเป็นผู้ที่กำหนดสิ่งที่จะต้องเป็น ต้องทำไว้ ในการดำเนินการฝึกผู้เรียนให้มี

คุณลักษณะแบบเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ต้องปรับระบบอื่นให้สอดคล้องด้วย เช่น การวัดผล การจัดชั้นเรียน ตารางการเรียน เป็นต้น

8. วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองมิใช่การเรียนที่ดีที่สุด แต่เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับบุคคลและสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น

ซิดซงก์ ส.นันทานนตร (2534) กล่าวว่า เครื่องมือหรือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจกระทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. สัญญาการเรียน (Learning Contract) เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นลักษณะการสอนรายบุคคลที่ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นของตัวเองให้มากที่สุด โดยการให้สำรวจและค้นหาความสนใจที่แท้จริงของตนเอง แล้วให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ (Personal Interest) “สัญญาการเรียน” นี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ตนเองได้มากขึ้น เพราะได้เปิดเผยตัวเองได้เต็มที่ และพึ่งตนเองได้มากที่สุด

2. การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน (Peer Learning Group) สิ่งที่จะได้ คือ ประสบการณ์ที่ต่างคนต่างนำมาแลกเปลี่ยนกัน ประสบการณ์ของตนเองอาจช่วยชี้นำเพื่อนได้และในตรงข้าม ประสบการณ์ของเพื่อนก็อาจช่วยชี้นำตัวเอง พร้อมกันนี้ก็จะเป็นการเรียนการสอนที่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นระหว่างครู หรือผู้สอน หรือผู้อำนวยความสะดวก กับผู้เรียนในกลุ่มด้วย

3. ทัศนะเกี่ยวกับเวลา (Time Commitment) การกำหนดระยะเวลาตายตัวกับกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และการนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตประจำวัน

4. ประโยชน์ของการเรียนรู้ (Perceived Benefits) ผู้เรียนจะรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น หากการเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา มิใช่การจดจำแต่เนื้อหา การจัดโปรแกรมการเรียน จึงจำเป็นต้องสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นการให้ความรู้ทักษะที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เป็นอยู่

5. การเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Preparation of Self-Directed Learning) นั่นคือ ผู้เรียนต้องมีความสนใจ เต็มใจที่จะเรียนด้วยตนเอง เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นเรื่องภายในจิตใจอยู่ในจิตสำนึกของผู้เรียน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ภายในตัวผู้เรียนมากกว่าการจัดการภายนอก

เมสซิโรว์ (Mazirow, 1981) ได้สรุปวิธีส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถกระทำหน้าที่เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ลดการให้ผู้เรียนพึ่งพาผู้สอน หรือผู้อำนวยความสะดวก

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการใช่แหล่งวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์จากผู้อื่น รวมทั้งครู หรือผู้อำนวยการความสะดวก ซึ่งต้องใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
 3. ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นในการเรียนรู้ เนื่องจากการรับรู้ความต้องการด้วยตนเอง เป็นผลมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
 4. ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มความรับผิดชอบในการหาเป้าหมายของการเรียนรู้ การวางแผน โปรแกรม และการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง
 5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน
 6. ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจในวิชาต่าง ๆ ที่เสนอให้ผู้เรียนไว้เป็นทางเลือกในการทำความเข้าใจ ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ต่อไป
 7. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เกณฑ์ หรือบรรทัดฐานในการตัดสินใจ หรือพินิจพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับตนเอง และประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา
 8. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
 9. ชี้ปัญหาและแก้ปัญหามาให้เข้าใจโดยง่าย ซึ่งต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ของปัญหาส่วนบุคคลและส่วนรวมด้วย
 10. เสริมแรงมโนคติของผู้เรียนว่าต้องเป็นทั้งผู้เรียนรู้ และผู้จัดการชีวิตตัวเอง โดยจัดบรรยากาศที่น่าสนับสนุน และรับปฏิกิริยาตอบกลับของผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสามารถของผู้เรียนให้ปรากฏ
 11. เน้นการนำประสบการณ์ การมีส่วนร่วม และวิธีการสร้างโครงการอย่างเป็นระบบ โดยทำในรูปแบบ “สัญญาการเรียน” (Learning Contract)
 12. ทำความชัดเจนในเรื่องการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทางเลือก หรือการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นวิธีการที่จะปรับปรุงคุณภาพของการเลือก และกระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกเฟ้นสิ่งที่ดีที่สุด
- ดังนั้น การจะฝึกฝนหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ดังที่ สมคิด อิศระวัฒน์ (2532, อ้างถึงในจิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์, 2544) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ แต่ต้องใช้เวลา ความพยายาม และความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย พบว่า มีองค์ประกอบ 2 ประการที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การอบรมเลี้ยงดูในสังคมไทย และการฝึกฝนในระบบการศึกษาไทย โดยทั้ง 2 ประการนี้มีลักษณะ “เจ้ากี้เจ้าการ” (Threat) เป็นส่วนสำคัญ ดังนั้น การฝึกให้ผู้เรียนเป็น “ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง” จึงต้องใช้วิธีดำเนินการดังนี้

1. เนื่องจากระบบการศึกษาของไทยคุ้นเคยกับการพึ่งพาครูอาจารย์ในขั้นต้น ลักษณะความช่วยเหลือจาก “พี่เลี้ยง” อาจมีค่อนข้างมาก กล่าวคือ เริ่มจากต้องพึ่งผู้อื่น (Dependence) ไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence)
2. ผู้เกี่ยวข้องต้องพยายามลดความ “เจ้ากี้เจ้าการ” ให้น้อยลง
3. ต้องมีการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อหรือช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1.9 บทบาทของ “ผู้อำนวยความสะดวก”

โรเจอร์ (Roger, 1961 อ้างถึงใน จิระวัฒน์ ชูอมรพิทักษ์, 2544 : 43) กล่าวว่า บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ควรเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมและเป็นตัวของตัวเอง

ทัฟ (Tough, 1979) เสนอแนะว่าผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนที่ดี (Ideal Helper) ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น มีความรัก สนใจ และยอมรับในตัวของผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง
3. เป็นบุคคลที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลง และยอมรับประสบการณ์ใหม่ๆ และพยายามศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ตนเองช่วยเหลือ

บรันเดจ และ แมคเกอร์เรเซอร์ (Brundage and Mackeracher) กล่าวว่า ผู้อำนวยความสะดวก ควรมีคุณสมบัติ คือ มีความรู้สึกไวต่อการรับรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1. มองเห็นการใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. มีความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียน
3. เปิดโอกาสต่อข้อเสนอแนะของผู้เรียน
4. จัดบรรยากาศแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งในหมู่ผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
5. ผู้สอนต้องพูดให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนว่าเป้าหมายของการเรียนคืออะไร และให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ
6. ผู้สอนต้องตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนที่ต่างกัน และจะต้องใช้รูปแบบการสอน (Teaching Style) ให้เหมาะสม
7. ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้เรียนให้พอเหมาะกับการเป็นอิสระ หรือการเป็นตัวของตัวเองในผู้เรียนแต่ละบุคคล

ดังนั้น สิ่งสำคัญสำหรับการเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือ ต้องมีความยืดหยุ่นในการเรียน สนองต่อความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเต็มใจในการให้คุณค่าและมีเกียรติภูมิ (Dignity)

2.1.10 การเรียนรู้ด้วยตนเองรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ กล่าวว่า ทฤษฎีมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะนำตนเอง ตัวแปรที่สำคัญของการเรียนรู้ คือ ความต้องการรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน (Self-Actualization) มีความกล้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต และรู้จักค่านิยมตนเอง ซึ่งทฤษฎีแนวคิดมนุษยนิยมของ Carl Rogers มีแนวคิดที่ว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่บุคคลมีความโน้มเอียงตามธรรมชาติที่จะพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ที่กำหนด ควบคุมและเลือกเป้าหมายที่จะศึกษาด้วยตนเอง ตามลักษณะของเอกัตบุคคล ในขณะที่ความมุ่งหมายและหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542) ฉะนั้น การเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากความคิด การค้นคว้า การทดลอง การสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผนจัดการ ชี้นำและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงหมายถึงการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2546 อ้างถึงในจิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์, 2544) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ 7 ประการ มีดังนี้

1. ผู้เรียนจะต้องมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบเลือก และวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความ

ต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่
ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่เขาริเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม จะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้ นั่นก็ได้

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้จากผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นการมุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1.11 แรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์ (2544 อ้างถึงน้อมฤติ จงพยุหะ, 2516) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ ทำให้ประสบความสำเร็จและเกิดการพัฒนา

ในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้สอนมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมิได้อยู่กับความสามารถหรือสติปัญญาของผู้เรียน เพียงอย่างเดียว จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น นิสัยและทัศนคติในการเรียน ความสนใจ วุฒิภาวะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงจูงใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งใดได้ดี จะต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อยู่เสมอ

จรรยาวัณน์ ยุวอมรพิทักษ์ (2544 อ้างถึงดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ, 2533) สำหรับแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น แรงจูงใจที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และความสำเร็จของผู้เรียนมากที่สุดประการหนึ่ง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ซึ่งหมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อให้ไปถึงมาตรฐานตามที่ตั้งใจ และพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อ มีความทะเยอทะยาน กระตือรือร้น มานะ พยายาม มีการวางแผนในการเรียน และมีลักษณะของการพึ่งตนเอง

จรรยาวัณน์ ยุวอมรพิทักษ์ (2544 อ้างถึงเสาวนีย์ เลวลีย์, 2536) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นเป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้จนสำเร็จ มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ มีการส่งเสริมให้เรียนจนสำเร็จ และนำพฤติกรรมของผู้เรียนให้ไปตรงทิศทาง

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2538 อ้างถึงในจรรยาวัณน์ ยุวอมรพิทักษ์, 2544 : 50) ได้ให้คำจำกัดความแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ฉะนั้นลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลว
2. เป็นผู้ทำงานมีแผน
3. เป็นผู้ตั้งระดับความความหวังไว้สูง

คนที่ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไปนั้น คือ คนที่สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตได้ และในการที่คนจะพัฒนาต่อไปด้วยดีนั้น จะต้องมิลักษณะ ดังนี้

1. มีวุฒิภาวะ หมายถึง คนที่สามารถเลือกเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้
2. มีสุขภาพจิตดี หมายถึง การที่พยายามหลีกเลี่ยงจากความวิตกกังวล

แม็คเคลลแลนด์ (McClelland 1953 อ้างถึงในจรรยาวัณน์ ยุวอมรพิทักษ์, 2544 : 50) ได้ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม (Standard of Excellence) หรือทำดีกว่าบุคคลอื่น พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เกิดความรู้สึกสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตก

กังวล เมื่อทำไม่สำเร็จหรือประสบความล้มเหลว ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นสามารถใช้เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ และได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังนี้

1. มุ่งทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ มากกว่าการทำเพื่อเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง
3. มีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้สำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากความบังเอิญหรือเหตุมหัศจรรย์

จอร์จวัตสัน ยูวอมรพิทักษ์ (2544 อ้างถึงปริยาภรณ์ เพ็ญสุขใจ, 2542) ได้จำแนกองค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็น 6 ด้าน ตามกรอบทฤษฎีของแม็คเคลแลนด์ (McClelland) ดังนี้

1. ความทะเยอทะยานทางการเรียน คือ การแสดงออกถึงความต้องการจะให้ตนประสบความสำเร็จ โดยการตั้งความคาดหวังไว้สูง มุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ต้องการให้บรรลุ

2. ความกระตือรือร้นทางการเรียนเป็นการแสดงออกในลักษณะที่เต็มใจ เอาใจใส่ และตั้งใจจริงในการเรียน รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายโดยทันที ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง มีความขยันขันแข็งในการเรียน การทำงาน มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มีความสนุกสนานในการเรียน และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จในเวลาที่กำหนด

3. ความกล้าเสี่ยงทางการเรียน คือ การตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวในการทำสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปได้ รู้จักประมาณความสามารถของตน มีความกล้าได้กล้าเสีย ทำงานด้วยความมั่นใจ ไม่เชื่อโซกลาง มุ่งทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จมากกว่าที่จะนึกถึงความล้มเหลว

4. ความรับผิดชอบตนเองทางการเรียนคือ การรักษาสีหน้าหน้าที่ของตนเอง มีความเอาใจใส่ผูกพันกับงานที่ได้รับมอบหมาย กล้ารับผิดชอบในงานของตน

5. การรู้จักการวางแผนทางการเรียน คือ การมีระบบแบบแผนในการเรียน มีจุดประสงค์ที่เด่นชัด มองเห็นเส้นทางในการเรียนอย่างเป็นขั้นตอน เห็นการณ์ไกล ทำงานอย่างประณีตและเป็นระเบียบ มีความรอบคอบและศึกษาในรายละเอียดของข้อมูลก่อนตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นต่อความก้าวหน้า

6. ความมีเอกลักษณ์ทางการเรียน คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบลอกเลียนแบบคนอื่น มีความคิดริเริ่มในการทำสิ่งต่าง ๆ สนใจเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่ ๆ มีอิสระในการเรียน

จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสำเร็จในการเรียนนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้การเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและ

เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนสูงนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความพยายาม มานะ อดทน ต่อกิจกรรมที่ยากทั้งปวง มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเห็นผู้อื่น มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีการวางแผนในการทำงานอย่างมีระบบ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความทะเยอทะยานที่เหมาะสมกับสภาพของตน

2.1.12 สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนแบบพึ่งตนเอง

นอกเหนือจากหนังสือเรียน แบบฝึกหัด คู่มือครู และแถบบันทึกเสียงประกอบบทเรียนแล้ว สื่อภาษาอังกฤษที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา แผ่นภาพ และอื่น ๆ ที่พบเห็นรอบ ๆ ตัว ทั้งในและนอกห้องเรียนก็สามารถนำมาสอนภาษาอังกฤษได้

ประพนธ์ จันทวิเทศ (2543 อ้างถึงในศุภกิจ วิทยาศิลป์, 2549) ได้สรุปสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนแบบพึ่งตนเองไว้ดังนี้

1. สื่อที่มีจำหน่าย (Published Language Learning Materials) ได้แก่ สื่อที่มีจำหน่ายทั่วไป ที่หาซื้อได้ด้วยการติดต่อสั่งซื้อจากร้านค้า หรือตัวแทนจำหน่ายของสำนักพิมพ์ ซึ่งขณะนี้มีหลายสำนักพิมพ์ที่หันมาผลิตสื่อที่ใช้สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ข้อดีของสื่อประเภทนี้คือ สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลายให้เลือกในทุก ๆ ทักษะที่ต้องการ สีสันสวยงามน่าสนใจ ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และหากเลือกสื่อประเภทนี้บางครั้งอาจจำเป็นต้องมีการปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมและมีประโยชน์แก่การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตนเองมากที่สุด

2. สื่อของจริง (Authentic Materials) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ คู่มือการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ รายการโทรทัศน์ วิทยุ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เป็นภาษาอังกฤษ ข้อดีของการนำสื่อประเภทนี้มาใช้ คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของจริงที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน แต่สื่อประเภทนี้มีข้อจำกัดคือสื่อบางอย่างใช้ภาษาที่ยากเกินความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม

3. สื่อที่จัดทำขึ้นเอง (Specially Produced Materials หรือ In-House Materials) คือ สามารถนำส่วนต่าง ๆ ของสื่อที่มีจำหน่าย สื่อของจริง มาประยุกต์ปรับใช้ ประโยชน์ที่สำคัญของสื่อประเภทนี้ ได้แก่ สามารถตอบสนองตรงกับความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันของผู้เรียนได้ ซึ่งสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ และสามารถปรับให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา แต่สื่อประเภทนี้หากพิจารณาในด้านคุณภาพแล้วต้องใช้เวลาและความพยายามมากพอสมควร ทั้งความร่วมมือระหว่างอาจารย์ผู้สอนด้วยกันเป็นอย่างดี

4. สื่อประสม (Multi Media) คือ การนำเอาสื่อหลาย ๆ ประเภทมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการเรียนการสอน โดยการ

ใช้สื่อแต่ละอย่างตามขั้นตอนของเนื้อหา ซึ่งในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมด้วยเพื่อการควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ

นอกจากสื่อที่กล่าวมาแล้ว ปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology – IT) สื่อหรือบทเรียนที่ใช้ในการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองนั้นสามารถสืบค้นได้ง่ายจากระบบอินเทอร์เน็ต ที่มีการจัดเตรียมบทเรียน หรือแบบฝึกหัด ไว้ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ด้วยตนเองตามความสนใจในทุกทักษะ รวมทั้งประเภทที่สามารถโต้ตอบกันไปมาได้ที่เรียกว่า Interactive ซึ่งแหล่ง ข้อมูลประเภทนี้สามารถนำมาปรับใช้ในสื่อที่ทำขึ้นเองได้เป็นอย่างดี

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นันทกา ทาวุฒิ (2542, อ้างใน ชลธิชา นางาม, 2551 : 11) กล่าวว่า นักศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษาส่วนมากจะมีความรู้สึกกลัว ไม่กล้าแสดงออก กลัวพูดผิด ทำให้เกิดความอายก็เป็นได้ จึงทำให้นักศึกษาชายและหญิงมีปัญหาในทักษะด้านการพูดไม่แตกต่างกัน

วัชรินทร์ เมฆา (2542) ได้สำรวจปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่า ปัญหาที่นักศึกษามีในระดับมากคือ พื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษไม่ดี ไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน กลัวการตอบคำถามในชั้นเรียน และฟังบทสนทนาในห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เข้าใจ

จรรยาพร ต้นตระกูล (2543, อ้างใน ชลธิชา นางาม, 2551 : 11) กล่าวว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงอาจไม่เห็นความจำเป็นในการใช้ทักษะการพูด เนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนไทยไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ ยิ่งสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนก็ไม่เอื้อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

ศุภกิจ วิชาศิลป์ (2549) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น ผู้เรียนจะมีการวางแผนด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้ที่จัดโดยสถาบันศึกษา (Provide Sponsored) โดยมีกลุ่มบุคคลจัดทำกับดูแล มีการให้คะแนน ให้ปริญญา หรือประกาศนียบัตร
3. การเรียนรู้จากกลุ่มเป็นการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ คือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Collaborative Learning)
4. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or Incidental Learning) อาจเป็นผลพลอยได้จากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนมิได้เจตนา

กิดานันท์ มลิทอง (120 : 2540) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงข้อดี ข้อจำกัด และการนำไปใช้ของ ศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย และการนำไปใช้ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

ข้อดี	ข้อจำกัด	การนำไปใช้
1. เรียนตามความสามารถของแต่ละคน การเรียนในศูนย์การเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในสิ่งที่กำลังเรียนอยู่และเรียนไปตามความสามารถของตน จึงทำให้ช่วยลดอัตราความล้มเหลวในการเรียนได้	1. ลื่นเป็ลื่องมาก การจัดศูนย์การเรียนรู้ต้องใช้เวลามากในการจัดสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียน และต้องสิ้นเปลืองเงินสำหรับวัสดุและอุปกรณ์เหล่านั้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากต้องจัดให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนศูนย์ที่ตั้งขึ้น	ศูนย์การเรียนรู้สามารถจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทางได้ในหลายรูปแบบ อาทิเช่น 1. ศูนย์ฝึกทักษะ เป็นศูนย์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการฝึกปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น โดยเป็นการเสริมแรงจากบทเรียนที่เรียนในชั้นหรือที่เรียนจากสื่ออื่น ๆ มาก่อน การฝึกทักษะจะใช้เวลาฝึกฝน และปฏิบัติจนผู้เรียนเกิดความชำนาญในแต่ละเรื่อง เช่น การฝึกเขียนประโยคโดยใช้สันธานและบุพบท เป็นต้น
2. เรียนอย่างคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง ศูนย์การเรียนรู้จะจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและให้ผลป้อนกลับในทันทีต่อการตอบสนองของผู้เรียน	2. การจัดการ ต้องอาศัยผู้สอนที่รู้จักการจัดการทั้งในห้องเรียนและศูนย์การเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วยจึงจะได้ผลดี	2. ศูนย์สนใจ ศูนย์นี้จะกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตของแมลงเสียก่อนในศูนย์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องนี้เพื่อเรียนในเรื่องของแมลงแต่ละชนิดต่อไป

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย และการนำไปใช้ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (ต่อ)

ข้อดี	ข้อจำกัด	การนำไปใช้
3. บทบาทของผู้สอน ศูนย์การเรียนรู้จะจัดให้ผู้สอนมีบทบาทมากกว่าเดิม โดยการจัดให้ผู้สอนเดินรอบศูนย์เพื่อคอยแนะนำและให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละคน	3. ผู้เรียนถูกโดดเดี่ยว ถึงแม้ว่าศูนย์การเรียนรู้จะมีทั้งการเรียนรายบุคคลและการเรียนเป็นกลุ่มเล็กก็ตาม แต่ในบางครั้งที่มีการเรียนรายบุคคลจะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนแบ่งแยกกันโดยสิ้นเชิง ทำให้มีความรู้สึกโดดเดี่ยวจากกลุ่มได้	3. ศูนย์ปรับปรุงแก้ไข ศูนย์นี้สามารถใช้เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษในแต่ละทักษะ เช่น ผู้เรียนที่เรียนการหารเลขไม่ได้จะถูกส่งไปยังศูนย์ที่เรียนและฝึกทางด้าน การ หาร เลข โดยเฉพาะเพื่อปรับปรุงทักษะทางด้านนี้ เป็นต้น

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) กล่าวว่า มีนักวิชาการซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยามีความเห็น ว่า เด็กจะมีความสามารถทางภาษาไม่ได้ ถ้าเด็กเติบโตขึ้นแยกต่างหากจากมนุษย์อื่น แต่เด็กจะสามารถเรียนภาษาได้ โดยการมีประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมของมนุษย์อื่น ซึ่งสื่อสารกันโดยใช้ภาษาหนึ่ง เด็กซึ่งเป็นหน่วยใหม่ในสังคมนั้นมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไปทีละเล็กละน้อย สะสมกันมากขึ้นตามอายุ จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ภาษานี้ มิได้ปฏิเสธความสำคัญของพันธกรรมที่เอื้ออำนวยให้มีการพัฒนาอวัยวะรับรู้ รับสัมผัส และอวัยวะที่ใช้การพูด การเขียน เพื่อบุคคลนั้นเติบโตขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาได้ให้ความสำคัญแก่อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคมในการก่อให้เกิดความสามารถทางภาษาที่แตกต่างกันในมนุษย์ผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอดทางพันธกรรมในระดับใกล้เคียงกัน

สรรรัชต์ ห่อไพศาล (2551 อ้างถึง Hiemstra and Brockett, 1994) การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยม ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่ให้ความสำคัญในฐานะที่ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคล และมีแนวคิดว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และมีความโน้มเอียงที่จะใส่ใจ ใฝ่รู้ ขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง มนุษย์

สามารถรับผิชอบพฤติกรรมของตนเองและถือว่าตนเองเป็นคนที่มีความรู้ ซึ่งในอดีตการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่ แต่จริงแล้วสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม และทุกระดับการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง, 2540) อย่างไรก็ตามการเรียนรู้แบบนำตนเองจำเป็นต้องอาศัยหลักการของทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ โดยถือว่าผู้เรียนจะต้องมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าเขาเป็นตัวของตัวเองด้วย

ไรด์ (Reid : 1987 อ้างใน ชลธิชา นางาม, 2551 : 20) ได้ศึกษารูปแบบหรือวิธีการในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 โดยนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการในการเรียนรู้ของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบเร่งรัด จำนวน 1,234 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่พูดภาษาอังกฤษ จำนวน 154 คน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ภาษาและพบว่าในหมู่นักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ด้วยกันเอง มีความแตกต่างกันในวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเช่นกัน โดยมีองค์ประกอบด้านเพศ ระยะเวลาที่ศึกษาในสหรัฐ สาขาวิชาที่เรียน ระดับการศึกษา พื้นฐานทางด้านภาษา คะแนนสอบ TOEFL และอายุเป็นตัวแปรที่นำมาศึกษา Reid พบว่า ครูที่สอน ESL มักใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนที่พัฒนามาจากความต้องการของเจ้าของภาษา จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอน โดยที่ทั้งครูและนักศึกษาไม่ได้ตระหนักว่าแท้ที่จริงแล้ว ความรู้สึกที่ว่าแบบเรียนยากมากเกินไป ความคับข้องใจ และแม้กระทั่งความล้มเหลวในการเรียน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อการสอนที่นำมาใช้เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นเพราะมีความชอบในวิธีการเรียนรู้และรับรู้ภาษาต่างกันในหมู่นักเรียน

มิชโก้ (Michko อ้างใน ชลธิชา นางาม, 2551 : 21) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุสตัน สหรัฐอเมริกา พบว่า เทคโนโลยีมีผลอย่างมากต่อการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยใช้นักศึกษาที่กำลังศึกษาในห้องปฏิบัติการที่ได้เรียนกับอาจารย์ผู้สอนเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนผ่านเทคโนโลยี จากนั้นนำผลมาเปรียบเทียบกัน สรุปว่าการเรียนจำเป็นต้องอาศัยทั้งบุคคล เทคโนโลยี กระบวนการเรียน และบุคลิกของผู้สอน มีความสัมพันธ์กัน

สกินเนอร์ (Skinner อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548 : 201) ได้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ภาษาว่า เกิดจากการเปล่งเสียงโดยเริ่มตั้งแต่วัยทารก และผู้เลี้ยงให้การเสริมแรงคือ ความเอาใจใส่ สนับสนุนเฉพาะเสียงที่ใช้อยู่ในสังคมของตน ทำให้ทารกส่งเสียงที่ได้รับแรงเสริมบ่อยครั้งจนติดเป็นนิสัย ส่วนเสียงที่ไม่มีการใช้ในภาษาของตนก็จะถูกละทิ้งไปในที่สุด ด้วยการเลียนแบบที่เลี้ยงหรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งมักจะพูดกับทารกด้วยภาษาของผู้ใหญ่เป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเด็กเลียนเสียงผู้ใหญ่อย่างถูกต้องก็จะได้รับแรงเสริม ซึ่งช่วยให้เด็กเลียนเสียงบ่อยขึ้นจนติดเป็นนิสัย

ที่จะออกเสียงนั้น ได้ในภายหลัง ต่อมาการออกเสียงที่คล้ายคำพูดของผู้เลี้ยงดู ยังทำให้เด็กเกิดความพอใจได้เองอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ สกินเนอร์จึงเชื่อในเรื่องของการเลือกเสริมแรง โดยให้รางวัลการเปล่งเสียงของเด็ก ว่าเป็นสาเหตุของการปลูกฝังความสามารถทางภาษาให้แก่เด็ก และการเลียนเสียงผู้ใหญ่ก็สามารถทำให้เด็กพูดได้ และส่งเสริมอิทธิพลที่สะสมกันมากขึ้น จนบุคคลนั้นมีความสามารถทางภาษา

สกินเนอร์ (Skinner 1954 อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2548, 201) ได้นำการสอนจากแบบเรียนสำเร็จรูป ซึ่งสกินเนอร์ เป็นผู้แนะนำแนวความคิดนี้จากการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข และใช้การเสริมแรงเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการเรียนรู้นั้น ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการเสริมแรงทันทีที่แสดงพฤติกรรม แบบเรียนสำเร็จรูปนั้น ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีแบบเรียนเป็นเนื้อหาวิชาออกเป็นข้อย่อย ๆ โดยพยายามแบ่งเนื้อหาให้ละเอียด โดยเรียงจากง่ายไปยาก มีที่ว่างให้ผู้เรียนเติมคำหรือคำตอบที่ให้เลือกตอบ และถ้าตอบถูกต้องก็ได้รับการตอบสนองด้วยคำชม

โนวเลส (Knowles, 1975 อ้างใน สรรรัชต์ ห่อไพศาล, 2551) กล่าวว่า ผู้เรียนจะมีความรู้สึกริอยากเรียนเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก ความพร้อม มีเป้าหมายในการเรียนของตนเอง ยอมรับที่จะมีความรับผิดชอบในการวางแผนการเรียนของตน และปฏิบัติในการเรียนรวมทั้งแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของตน อย่างไรก็ตามการที่ผู้ที่ศึกษด้วยตนเองจะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นกับองค์ประกอบการเรียนการสอนที่จะต้องสัมพันธ์กัน คือ ผู้สอน เนื้อหาและผู้เรียน แม้ว่าการศึกษด้วยตนเองเป็นการศึกษาที่ผู้เรียน และผู้สอน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงมากนัก แต่ก็มีปฏิสัมพันธ์กันทางอ้อม โดยผ่านสื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์โดยผู้สอน บทบาทการเรียนรู้ส่วนใหญ่จึงอยู่ที่ตัวผู้เรียนเอง ที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์กับสื่อ โดยการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548, 142) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ปัญหา” ว่า ปัญหา คือ กิจกรรมที่ต้องการบรรลุเป้าหมาย แต่มีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

ส่วนในด้านความต้องการของมนุษย์นั้น ได้มีแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 436) ได้ให้ความหมายคำว่า ความต้องการ หมายถึง เรื่องที่อยากได้ ใครได้ หรือเรื่องที่ประสงค์

พรรณราย ทรัพย์ประภา (อ้างถึงใน อารีย์ เอี่ยมงาม, 2551 : 8) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง สภาพขาดแคลนที่เกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ที่ร่างกายขาดความสมดุลทางสรีระหรือทางใจ

อารีย์ เอี่ยมงาม (2551) กล่าวว่า ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความ ต้องการ โดยสามารถสรุปความหมาย ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ยากได้ หรือประสงค์ที่จะได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จ

สมยศ นาวิการ (อ้างถึงใน อารีย์ เอี่ยมงาม, 2551 : 8) กล่าวว่าความต้องการเป็นรากฐานสำคัญของแรงจูงใจภายในที่ทำให้มนุษย์ถูกกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะสนองตอบต่อความต้องการของตนเอง เนื่องจากความต้องการของมนุษย์อยู่ภายในตนเอง แรงจูงใจในการกระทำของคนได้มาจากพลังที่อยู่ในตัว ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการทางชีวภาพเป็นความต้องการเบื้องต้น ต้องการการตอบสนองเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ความต้องการทางสังคมและความต้องการทางด้านจิตใจจะแตกต่างกันระหว่างบุคคล ซึ่งความต้องการทางด้านสังคมจะปรากฏขึ้นหลังจากความต้องการทางชีวภาพได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบการยอมรับทางสังคม การยกย่อง ความสำเร็จ อำนาจและความหวังของชีวิต ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการที่สำคัญ มีดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's need theory)
2. ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ (Mc Clalland's need theory)

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's need theory)

มาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน อารีย์ เอี่ยมงาม, 2551 : 8) มีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ความต้องการของบุคคลสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญได้จากความต้องการระดับต่ำสุด คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความมีเกียรติยศ ชื่อเสียง และความสมหวังในชีวิต เมื่อความต้องการในระดับใดได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะให้ความสำคัญกับความต้องการในลำดับนั้นน้อยลง แต่จะพยายามเพื่อให้ได้ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไป
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของบุคคลต่อไปอีก บุคคลจะถูกจูงใจด้วยความต้องการที่สูงขึ้นไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
3. ความต้องการของบุคคลจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่ทั้งหมดไป ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นมา

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการมาสโลว์ (อ้างถึงในอารีย์ เอี่ยมงาม, 2551 : 9) มาสโลว์มองความต้องการของมนุษย์เป็นลักษณะลำดับขั้นจากระดับต่ำสุด และสรุปว่าเมื่อความต้องการใน

ระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นไป โดยมีลำดับขึ้นตามความต้องการ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร น้ำ ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน กำหนดตำแหน่งซึ่งความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองไปยังระดับที่มีความจำเป็นเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด และความต้องการอื่นจะกระตุ้นบุคคลอื่นต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย (Security or safety needs) เมื่อความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคง ความปลอดภัย ก็จะเข้ามามีบทบาทในพฤติกรรมของมนุษย์ ความปลอดภัยดังกล่าวมี 2 รูปแบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีความปลอดภัยในชีวิต การมีสุขภาพดี เป็นต้น ส่วนความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีอาชีพการงานมั่นคง การทำงานที่มีหลักประกันอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจในการทำงานต่อไป

3. ความต้องการการยอมรับหรือความผูกพัน หรือความต้องการทางสังคม (Affiliation or acceptance needs) เมื่อความต้องการทั้ง 2 ประการได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ความต้องการของสังคม ได้แก่ ความต้องการการยอมรับในผลงาน ความเอื้ออาทร ความเป็นมิตรที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความรักจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมจึงต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น

4. ความต้องการได้รับการยอมรับการยกย่องสรรเสริญ (Esteem needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการการยอมรับแล้ว จะต้องการยกย่องจากตัวเองและจากบุคคลอื่น ความต้องการนี้เป็นความพึงพอใจในอำนาจ (Power) ความภาคภูมิใจ (Prestige) สถานะ (Status) และความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-confidence)

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Need for self-actualization) มาสโลว์คำนึงถึงว่า ความต้องการในระดับสูงสุดเป็นความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะมีศักยภาพและบรรลุความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระดับสูงสุด

ทฤษฎีความต้องการนี้ มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ความต้องการขั้นต่ำ โดยเป็นความต้องการที่เกิดจากการขาดหรือไม่มี และความต้องการขั้นสูง เป็นความต้องการพัฒนาเนื่องมาจากการแสวงหาที่ให้นำไปสู่ความเป็นคนที่สามารถใช้ความสามารถอย่างเต็ม

สมบูรณ์ ซึ่งทุกคนพร้อมที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตนเองทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างเต็มความสามารถ

ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด (Mc Clalland's need theory)

แมคเคลแลนด (Mc Clalland's need theory อ้างถึงในอารีย์ เอี่ยมงาม, 2551 : 10) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการ สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการเพื่อประสบความสำเร็จ (Need for achievement) ผู้ที่มีความต้องการในด้านนี้สูง จะเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีพลังงานสูง และพอใจที่จะทำงานหนักและเห็นคุณค่าของความสำเร็จจากการได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ
2. ความต้องการมีพลังความสามารถ (Need for power) เป็นความต้องการที่จะมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือผู้อื่น ผู้ที่มีความต้องการสูง จะเป็นคนที่ชอบแข่งขัน การเผชิญหน้า ถ้าเป็นการใช้ความสามารถในทางบวกจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพยายามที่จะปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จ แต่ถ้าใช้ความสามารถในด้านลบก็จะหาวิธีปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่เป็นผลเสียหายต่อองค์กร
3. ความต้องการที่จะผูกพันกับผู้อื่น (Need for affiliation) ผู้ที่มีความต้องการในด้านนี้สูงจะเป็นผู้ที่พยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์ไว้ อยากให้ผู้อื่นชอบ ชอบงานสร้างสรรค์และกิจกรรมทางสังคม

จากแนวคิดและทฤษฎีของความต้องการดังกล่าว ซึ่งให้เห็นความแตกต่างระดับของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งความต้องการด้านความสำเร็จมีความจำเป็นต่อผู้ปฏิบัติเป็นอย่างมาก แต่ผู้บริหารแล้วความต้องการด้านพลังความสามารถจะเป็นความต้องการที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ และสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นเรื่องที่ตอบสนองสิ่งที่ตนเองอยากให้เกิดขึ้น นำไปสู่เป้าหมาย แล้วเลือกสิ่งที่ต้องการมากที่สุด เมื่อได้ตามความต้องการแล้ว ก็จะพัฒนาความต้องการใหม่ ๆ ขึ้นทดแทน วนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุดเพื่อตอบสนองความต้องการจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคม

ศุภกิจ วิทยศิลป์ (2549) ได้ให้ความเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่นักการศึกษาให้ความสำคัญและเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ ก็จะเกิดการศึกษาค้นคว้าโดยไม่ต้องบอก และมีแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นไม่สิ้นสุด ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) หรือบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (Learning Person) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา

2.3 ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

Dickinson (1987, อ้างถึงในศุภกิจ วิชาศิลป์, 2549 : 16) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง คือ สถานที่ที่ผู้เรียนสามารถทำในสิ่งต่อไปนี้ได้

1. ตัดสินใจว่าจะทำอะไร ซึ่งรวมไปถึงจุดประสงค์ในการทำ และทักษะเฉพาะในการทำงานนั้น
2. หาสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ รวมไปถึงการฝึกฝนเพิ่มเติมในกิจกรรมที่ได้มีการเริ่มต้นไว้แล้วในชั้นเรียนปกติ
3. การใช้สื่อการเรียนอย่างเหมาะสมกับกิจกรรม อะไรควรจะทำก่อน อะไรควรจะทำเป็นลำดับต่อไป และรวมไปถึงการประเมินผลการเรียนรู้จากจุดประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ได้ให้ความหมาย ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ว่าเป็นสถานที่ให้โอกาสผู้เรียน ได้ฝึกทักษะทางภาษา โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการพัฒนาทางภาษาตามความพร้อมของตน ผู้เรียนสามารถเลือกสื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม และฝึกฝนตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ สามารถเรียนรู้ด้วยความมั่นใจและโดยอิสระ ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเองว่าจะเรียนรู้อะไร และเรียนรู้อย่างไร แต่ก่อนที่ผู้เรียนจะเลือกเรียนอะไร ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกหัดให้มีความรู้ความเข้าใจว่าศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองคืออะไร

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง มีชื่อเรียกที่หลากหลาย ซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกัน ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ชื่อทางภาษาอังกฤษก็มีความหลากหลายเช่นกัน ได้แก่

1. Self-Access Language Learning Centre (SALLC)
2. Self-Access Centre (SAC)
3. Self-Access Learning Centre (SALC)
4. Independent Learning Centre (ILC)

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว พื้นที่อาจมีขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ก็ได้ หรือแม้แต่ในห้องเรียนก็สามารถจัดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถผสมผสานกับการเรียนในรายวิชา หรือผู้ที่ไม่ได้ลงเรียนในรายวิชาก็สามารถมาใช้ศูนย์การเรียนรู้ได้ ศูนย์การเรียนรู้ให้บริการแก่ผู้เรียนทุกระดับ การเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนบางกลุ่มอาจยังต้องการให้ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Teacher-Directed Groups) ในขณะที่ผู้เรียนบางคนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (Autonomous Learners) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับ และวัยของผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยตนเองถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทุกคน

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวัฒนธรรมใหม่สำหรับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนยังไม่คุ้นเคย ทักษะของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง

นักการศึกษาได้ระบุว่ามามีอิทธิพล 4 ด้าน ที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ครูผู้สอน สถานศึกษา เพื่อน และสังคมแวดล้อม ได้แก่ ผู้ปกครอง และชุมชน

ตารางที่ 2.3 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ห้องเรียน	ห้องสมุด	ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
ครูผู้สอน ผู้เรียน	ครูผู้สอน ผู้เรียน บรรณารักษ์ หัวหน้างานห้องสมุด	ครูผู้สอน ผู้เรียน บรรณารักษ์ หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่างเทคนิค เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ที่มา : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 120) ได้ให้ความหมายของ ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centers) ว่าเป็นรูปแบบการเรียนอันสืบเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของการศึกษาระบบเปิดในกลางทศวรรษ 1960s และ 1970s ที่มีแนวคิดของการจัดด้านกายภาพของสถานที่ในการเรียนการสอน และเพิ่มการควบคุมการเรียนโดยตัวผู้เรียนเอง จึงทำให้มีแนวโน้มในการเปิดศูนย์การเรียนรู้ขึ้นมา โดยมีสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคลหรือการเรียนกลุ่มเล็ก ศูนย์การเรียนอาจจะจัดแบบง่าย ๆ โดยมีโต๊ะ 1 ตัว และเก้าอี้เพื่อให้ผู้เรียนนั่งล้อมรอบเพื่อการเรียนหรืออภิปรายร่วมกัน หรืออาจเป็น โต๊ะตั้งคอมพิวเตอร์หลาย ๆ เครื่องที่ต่อเป็นข่ายงาน เพื่อให้ผู้เรียนใช้ในการวิจัยและแก้ปัญหาาร่วมกันได้

ศูนย์การเรียนอาจจะจัดได้ทั้งภายนอกหรือภายในห้องเรียนก็ได้ เช่น ถ้าเป็นภายนอกห้องเรียนอาจจัดอยู่ในห้องปฏิบัติการ หรือแม้แต่ระเบียงทางเดิน ปกติแล้วที่พบกันมาก คือ ศูนย์การเรียนที่จัดอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียน โดยอาจแยกเป็นสื่อวัสดุอุปกรณ์แต่ละประเภทหรือจะเป็นชุดการเรียนก็ได้ ถ้าเป็นการจัดภายในห้องเรียน ครูผู้สอนแต่ละคนอาจจะจัดตั้งศูนย์การเรียน 1

ศูนย์ภายในห้องเรียน และแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลาย ๆ กลุ่มเพื่อแบ่งกันใช้ศูนย์การเรียนรู้
นั้นในการทำกิจกรรม

ถึงแม้ว่าลักษณะของศูนย์การเรียนรู้อาจจะจัดอย่างง่าย ๆ บนโต๊ะเรียนหรือในที่ว่างใน
ห้องเรียนก็ตาม แต่ทางที่ดีที่สุดแล้วควรจัดศูนย์การเรียนรู้ไว้ในเนื้อที่เฉพาะ เพื่อจัดสิ่งรบกวน
สมาธิของผู้เรียน โดยอาจจัดเป็นคุหาเล็ก ๆ สำหรับผู้เรียนแต่ละคนและจัดไว้หลาย ๆ คุหา คุหาของ
ศูนย์การเรียนรู้จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คุหาเปล่าสำหรับผู้เรียนไว้ใช้อ่านหนังสือหรือทำ
กิจกรรมที่กำหนดไว้ ดังเช่น คุหาสำหรับอ่านหนังสือในห้องสมุด และคุหาที่มีไฮโดรโฟนปรกรณ์ เช่น
เครื่องเล่นเทปเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ติดตั้งไว้ในคุหา เพื่อให้ใช้ศึกษาได้ทันที

วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ ได้รวบรวมปัญหาที่พบในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้
ภาษาแบบพึ่งตนเองไว้ดังนี้

1. เสียงรบกวน ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง จะแตกต่างจากห้องสมุดที่
ต้องการความเงียบ ไม่มีการรบกวนผู้อื่น แต่การเรียนรู้ภาษาต้องเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับ
ผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็น
การกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการฝึกภาษา จึงควรมีการแบ่งพื้นที่ที่ต้องการความเงียบ กับพื้นที่ที่
สามารถใช้เสียงได้

2. การผลิตสื่อเอกสาร ผู้สอนไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ วิธีแก้ไขคือ ใช้สื่อสำเร็จมา
ดัดแปลงผลิตเป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียน ไม่คุ้นเคยกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเคยชินกับการถูกป้อนและขาด
ความรับผิดชอบ

4. ทีมงานไม่เพียงพอ ทีมงานที่จำเป็นสำหรับศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ควร
ประกอบด้วย ทีมจัดการ ทีมวิชาการ ช่างเทคนิค เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ทีมบรรณารักษ์

และสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ยังกล่าวว่า ปัญหาที่ทำให้ศูนย์การ
เรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ การขาดความรู้ความ
เข้าใจเรื่องกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการบริหารจัดการ รวมถึงขาดความร่วมมือของ
ทีมงาน นอกจากนี้การดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ยังเป็นผลให้เกิดการสูญเปล่า เนื่องจากผู้มา
ใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาน้อยเกินไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีผู้จัดการศูนย์เป็นหลัก มีหน้าที่
รับผิดชอบด้านการจัดการด้านสื่อ ด้านการวางแผนงบประมาณ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน
หรือผู้มาใช้บริการ และทำหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร และทีมงานด้านช่างเทคนิคก็
มีความจำเป็นเช่นกัน

2.4 ประวัติศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สถาบันภาษา ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self – Access Language Learning Center : SALLC) และได้เริ่มเปิดให้บริการแก่นักศึกษาประมาณปลายเดือนสิงหาคม 2541 พร้อมทั้งจัดหาวัสดุ สื่อการศึกษาที่ทันสมัย และเอื้อเพื่อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาความรู้ทักษะของผู้สอน เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนการสอน มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ” และมาตราที่ 24 ที่เน้น “การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน”

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งพาตนเอง เพื่อให้ให้นักศึกษาเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การฝึกทักษะ และการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักศึกษา และนักศึกษาสามารถเรียนรู้ตามความสามารถ ตามความสะดวกของตนเอง โดยมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1. สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
2. สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเรียนรู้ และการใช้งานอย่างเพียงพอ ตามความต้องการของผู้ใช้บริการ กล่าวคือ นักศึกษา อาจารย์ บุคลากรที่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษ
3. สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จะพัฒนาการบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสู่การบริการที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 1 สถาบันภาษา จะใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

เป้าหมาย

ด้านคุณภาพ

1. ร้อยละ 80 ของนักศึกษาทั้งหมดเข้าใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. ร้อยละ 80 ของบุคลากรทั้งหมดเข้าใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
3. นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับดี ร้อยละ 70 ของผู้ให้บริการ
4. ผู้ที่จบการศึกษาที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาอังกฤษมีงานทำอย่างน้อยร้อยละ 80 และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน
5. ในภาพรวมส่งผลให้นักเรียนมาสมัครเรียนเพิ่มขึ้นปีละอย่างน้อย ร้อยละ 10

ด้านบริการ

1. ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เปิดบริการวันจันทร์-วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. จำนวน 700 เครื่อง (14 ห้องคอมพิวเตอร์) ห้องสำหรับอ่านและเขียนจำนวน 3 ห้อง (270 ที่นั่ง) และบริการภาคค่ำตั้งแต่เวลา 16.30-19.00 น. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ 400 เครื่อง (6 ห้องคอมพิวเตอร์) ห้องสำหรับอ่านและเขียน จำนวน 2 ห้อง (224 ที่นั่ง)
2. ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง อย่างสม่ำเสมอ
3. มีแผนปฏิบัติงาน ดูแลรักษาเครื่อง และระบบใช้งานอย่างสม่ำเสมอ
4. มีการประเมินประสิทธิภาพเครื่องคอมพิวเตอร์
5. มีการประเมินการให้บริการ และการใช้เครื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ
6. นำผลการประเมินที่ได้ปรับปรุงแก้ไข

ด้าน Software

1. มี CD-ROMS Materials ที่นักศึกษาเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ได้แก่
 - 1.1. The Hotelier เรียนภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม
 - 1.2. Focus on Grammar เรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษขั้น Basic Intermediate High-intermediate และ Advanced
 - 1.3. Business to go 1, 2
 - 1.4. Learn to speak English
2. Online Materials
 - 2.1. Focus on Grammar

2.2. English Discoveries ฝึกภาษาอังกฤษเรื่อง Grammar / Vocabulary / Reading
Listening / Speaking / Writing

- 2.3. Ellis intro
- 2.4. Ellis Middle Mastery
- 2.5. Ellis Senior Mastery
- 2.6. Longman interactive
- 2.7. American interactive
- 2.8. Remedial English Program
- 2.9. The New Oxford Picture Dictionary
- 2.10. English for Employment
- 2.11. Multi-Level Business
- 2.12. English Conversation for Job interview
 - Office English

แผนการดำเนินงานด้านสถานที่

ดำเนินการปรับปรุงสถานที่ทำห้อง Call labs (ห้องเรียนภาษาอังกฤษด้วยคอมพิวเตอร์) 14 ห้อง โดยค่อย ๆ เปิดให้บริการปีแรก 400 เครื่อง (6 ห้อง) และในปีต่อมาเพิ่มอีก 300 เครื่อง ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เปิดให้นักศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ 700 เครื่อง 14 ห้อง

แผนงานด้านบุคลากร

1. สนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. ส่งบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาหน่วยงาน

แนวทางที่ 2 สถาบันภาษา จะมีและเพิ่มคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเรียนรู้และการใช้งานอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของผู้ใช้

เป้าหมาย

ด้านการติดตั้งคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ และการบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์

1. จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เพียงพอกับการให้บริการแก่นักศึกษา

2. คุณภาพประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ทุกปีอย่างต่อเนื่อง
3. ตรวจสอบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้ใช้งานได้ปกติภาคเรียนละอย่างน้อย 1 ครั้ง

ด้านการให้บริการ

1. กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่บริการและดูแลการใช้ห้องและอุปกรณ์ในห้อง Call labs ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง อย่างเพียงพอ
2. กำหนดให้บริการโดยไม่ปิดพักเที่ยง บริการภาคปกติ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. จำนวน 700 เครื่อง (สำหรับห้องคอมพิวเตอร์) และห้องอ่านและเขียน (จำนวน 270 ที่นั่ง)
3. กำหนดให้บริการภาคค่ำ ตั้งแต่เวลา 16.30 -19.00 น. จำนวน 400 เครื่อง (สำหรับห้องคอมพิวเตอร์) และห้องอ่านและเขียน (จำนวน 224 ที่นั่ง)
4. ผู้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 80 ของผู้ให้บริการทั้งหมด

แนวทางที่ 3 สถาบันภาษาจะพัฒนาการบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การบริการที่เป็นเลิศ เป้าหมาย

1. กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่บริการและดูแลการใช้ห้องและอุปกรณ์ให้ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง อย่างเพียงพอ โดยกำหนดเจ้าหน้าที่ให้บริการห้องละ 2 คน
2. เปิดให้บริการวันจันทร์-วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. โดยไม่ปิดพักเที่ยง และเปิดให้บริการภาคค่ำตั้งแต่เวลา 16.30-19.00 น.
3. อบรมเจ้าหน้าที่บริการเรื่องการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพต่อมละ 1 ครั้ง
4. ผู้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีความพึงพอใจในเรื่องการบริการในระดับดีร้อยละ 80 ของผู้ให้บริการทั้งหมด
5. ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอุปกรณ์ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองในระดับดีร้อยละ 80 ของผู้ให้บริการทั้งหมด

2.5 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เป็นหน่วยงานที่สังกัดสถาบันภาษา มีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาทุกคณะในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยจัดเป็นแหล่งรวบรวมบทเรียนทางด้านภาษา เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเองนอกห้องเรียน

บทเรียนในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งบทเรียนในรูปแบบเอกสาร และบทเรียนในรูปแบบมัลติมีเดีย ซึ่งบทเรียนทุกประเภทล้วนแล้วแต่มุ่งพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และความรู้ด้านไวยากรณ์ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองจัดห้องไว้สำหรับบริการศึกษาเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน โดยแบ่งเป็นห้องสำหรับบทเรียนเอกสารจำนวน 3 ห้อง และมีห้องคอมพิวเตอร์ไว้สำหรับสื่อมัลติมีเดีย 14 ห้อง

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง แบ่งรูปแบบการให้บริการเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การให้บริการที่เกี่ยวกับบทเรียนประเภทต่าง ๆ โดยนักศึกษาสามารถเข้าไปใช้บริการได้ตามห้องต่าง ๆ
2. การให้คำปรึกษาด้านการใช้บทเรียน โดยสามารถปรึกษาเจ้าหน้าที่ได้ตามเคาน์เตอร์
3. การให้บริการด้านอื่น ๆ เช่น ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ การตรวจสอบกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ การนัดส่งงานและการนัดหมายกับผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ฯลฯ

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เปิดให้บริการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งได้แก่ นักศึกษาทุกชั้นปี อาจารย์ พนักงาน ที่สนใจพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษด้วยตนเองโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทักษะ โดยเปิดบริการวันจันทร์-วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ 700 เครื่อง (14 ห้องคอมพิวเตอร์) ห้องสำหรับอ่านและเขียนจำนวน 3 ห้อง (270 ที่นั่ง) และบริการภาคค่ำตั้งแต่เวลา 16.30-19.00 น. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ 400 เครื่อง (6 ห้องคอมพิวเตอร์) ห้องสำหรับอ่านและเขียน จำนวน 2 ห้อง (224 ที่นั่ง) โดยไม่มีพักเที่ยง

สำหรับในเรื่องของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษา ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่นักศึกษาต้องมาเข้าใช้บริการเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ทางสถาบันภาษาได้กำหนดไว้ คือ ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน นักศึกษามีเวลาเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง โดยจะใช้เวลาที่ได้เข้ามาพัฒนาทักษะเป็นคะแนนเก็บในรายวิชาภาษาอังกฤษนั้น ๆ และในแต่ละภาคการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองจะเป็นสถานที่ในการจัดสอบทักษะการฟังของวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษา

นอกจากให้บริการแก่นักศึกษา และบุคลากรภายในของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแล้ว ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ยังให้ใช้เป็นสถานที่ในการจัดสอบวัดทักษะภาษาอังกฤษให้แก่หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น เป็นสถานที่จัดสอบวัดระดับภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศที่ได้ขอความร่วมมือมา เป็นสถานที่จัดอบรมทักษะภาษาอังกฤษให้แก่บุคลากรของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2549) ได้อ้างถึงงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ดังนี้

เบญจมาศ โกฏเพชร (2536) ได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง ของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ณ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นผู้ใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง ด้วยแบบสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และบันทึกของผู้วิจัย ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์การเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในเรื่องกิจกรรม วัสดุการเรียน การให้บริการ และสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา รวมทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง แต่ก็ยังมีนักศึกษาที่ไม่พอใจกับคุณภาพและปริมาณของสื่อการเรียนรู้ และการที่ไม่มีที่ปรึกษาทางภาษาในศูนย์การเรียนรู้ นอกจากนี้ นักศึกษาควได้รับบริการฝึกอบรมเพื่อใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ ดังนั้นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง ณ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร จึงต้องตระหนักในเรื่องการเตรียมบุคลากร ทั้งครูและนักศึกษา ความร่วมมือของครู นักศึกษา และผู้บริหาร รวมทั้งการจัดการด้านบุคลากรและวัสดุ เป็นสำคัญ

ประหยัด ฤชากุล (2538) ศึกษาการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองของโรงเรียนไชยวานวิทยา จังหวัดอุดรธานี กระบวนการในการพัฒนาห้อง SALC มุมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้อง รวมไปถึงการอบรม ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักการของ Self-Access Learning

ประหยัด ฤชากุล (2542) กับงานวิจัยในหัวข้อ Focus on Learner-Centredness at Secondary School by Establishing a Self-Access Centre ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ต่อเนื่องมาจากปี 2538 กระบวนการต่อเนื่องในการพัฒนา SALC โดยอาจารย์และนักเรียน งานวิจัยชี้ว่ามุมต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นมุมการ

ฟัง มุมคำศัพท์ มุมไวยากรณ์ โดยกิจกรรมทั้งหมดมาจากหลักแนวคิดที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centredness)

Wantana Challawatchamatana และ Wilaksana Srimavin (2005) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองในธนาคารแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือพนักงาน 50 คนที่ใช้ Self Learning Centre (SLC) จากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ บรรยากาศ การให้บริการ และสื่ออุปกรณ์ที่มีใน SLC

Punchalee Wasanasomsithi (2004) ศึกษาถึงการใช้อยู่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จำเป็นต้องเข้าใช้ SALC เพื่อให้ได้คะแนนอีกร้อยละ 5 จากวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อ SALC และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Pamararat Wiriyakarun (2002) ได้สำรวจทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดี และมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Hayo Reiders และ Marilyn Lewis (2005) ได้ทำการวิจัยประเมินผลสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้อง SAC ในมหาวิทยาลัย Auckland ประเทศนิวซีแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า สื่อต่าง ๆ ที่มีใน SAC ยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เท่าที่ควร จึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้งานเป็นระยะ

Miller, L (1995) ศึกษาถึงการพัฒนาสื่อสำหรับการเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สรุปได้ว่าการจัดทำสื่อสำหรับห้อง SALC จะต้องมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากผู้เข้าใช้บริการต่างก็มีความต้องการเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน ในชั้นเรียนที่นักเรียนคาดหวังในคะแนนจากอาจารย์ผู้สอน

Nesi, H (1995) อธิบายถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยได้ศึกษาจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา English for Academic Purposes ของมหาวิทยาลัย Warwick ประเทศอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า มีนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในหัวข้อเรื่องไวยากรณ์มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องหน้าที่ของภาษา และคำศัพท์ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 วิธีการดำเนินการศึกษา
- 3.2 ประชากร
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การศึกษาจากเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาเชิงสำรวจ เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ตัวแปรที่ศึกษาและประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง โดยศึกษา ปัญหาและความต้องการ การใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ ที่สังกัดสถาบันภาษา ภาคเรียนที่ 1/2552 ระดับปริญญาตรี ที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ ภาษาแบบพึ่งตนเอง จำนวน 8,776 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจ-
บัณฑิตย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่สังกัดสถาบันภาษา ภาคเรียนที่ 1/2552 ที่ใช้บริการ
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 100 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปี
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบ
พึ่งตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษา
แบบพึ่งตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษ

3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณ
ค่า ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำราและงานวิจัยต่าง ๆ
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้
ภาษาแบบพึ่งตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจแก้ไข
ปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญไปใช้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย เพื่อขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บข้อมูลจากศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย

2. ผู้ศึกษาทำการแจกแบบสอบถามผ่านทางอาจารย์สถาบันภาษา ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปแจกยังนักศึกษา จำนวน 100 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนจากอาจารย์สถาบันภาษาด้วยตนเอง จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์

3.6 วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = Standard Deviation) โดยแบ่งเป็นระดับคะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมาก

3 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายเกี่ยวกับปัญหาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง จะยึดเกณฑ์ตามที่ เบสท์ (Best, 1970) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = Standard Deviation) โดยแบ่งเป็นระดับคะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมาก
 3 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง จะยึดเกณฑ์ตามที่ เบสท์ (Best. 1970) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด คำนวณจาก โปรแกรมคอมพิวเตอร์ คือ สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Learning Centre : SALLC) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

ตอนที่ 3 ความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ สถานภาพ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา การเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เหตุผลที่ไม่ค่อยเข้าใช้บริการ การเข้าใช้บริการเฉลี่ยต่อเดือน ช่วงเวลาในการเข้าใช้บริการ เสนอผลด้วยคำร้อยละดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	40	40
	หญิง	60	60
	รวม	100	100
สถานะ	ภาคปกติ	93	93
	ภาคค่ำ	7	7
	รวม	100	100

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	37	37
	21-25 ปี	60	60
	26-30 ปี	3	3
	31 ปีขึ้นไป	0	0
	รวม	100	100
กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี	ปี 1	19	19
	ปี 2	33	33
	ปี 3	27	27
	ปี 4	21	21
	รวม	100	100
คณะที่ศึกษา	คณะบริหารธุรกิจ	32	32
	คณะการบัญชี	12	12
	คณะเศรษฐศาสตร์	0	0
	คณะนิเทศศาสตร์	5	5
	คณะวิศวกรรมศาสตร์	7	7
	คณะนิติศาสตร์	0	0
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	13	13
	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	19	19
	คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	12	12
	รวม	100	100
การเข้าใช้	เคย	100	100
	ไม่เคย	0	0
	รวม	100	100

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาเหตุที่เข้าใช้ ไม่บ่อย	ไม่มีเวลาว่าง	53	53
	ที่พักอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย	20	20
	ต้องทำงานหารายได้พิเศษ	6	6
	ไม่รู้ว่ามีห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	1	1
	ไม่ชอบภาษาอังกฤษ	19	19
	ไม่ชอบการบริการของเจ้าหน้าที่	1	1
	รวม	100	100
เฉลี่ยต่อเดือน ในการเข้าใช้ห้อง ศูนย์การเรียนรู้ฯ	1-2 ครั้ง	65	65
	3-4 ครั้ง	20	20
	5-6 ครั้ง	8	8
	7-8 ครั้ง	1	1
	9-10 ครั้ง	2	2
	10 ครั้งขึ้นไป	4	4
	รวม	100	100
เวลาในการเข้าใช้	ก่อนเข้าเรียน	7	7
	พักกลางวัน	43	43
	หลังเลิกเรียน	50	50
	รวม	100	100

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง (ร้อยละ 60) นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นนักศึกษาภาคปกติ (ร้อยละ 93) ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 60) ระดับชั้นปีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 33) ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 32) และเนื่องจากสถาบันภาษา ได้ใช้ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ดังนั้นนักศึกษาทุกคนที่ตอบแบบสอบถามเคยเข้าใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (ร้อยละ 100) ซึ่งสาเหตุที่นักศึกษาบางคนไม่สามารถเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้

อย่างสม่ำเสมอส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการไม่มีเวลาว่าง (ร้อยละ 53) แต่นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 65) ซึ่งช่วงเวลาที่นักศึกษาสะดวกในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองคือช่วงหลังเลิกเรียน (ร้อยละ 50)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาจากตัวผู้เรียน
2. ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์
3. ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่

สรุปผล และรายงานผลการศึกษา เป็นค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.2 ถึงตารางที่ 4.5 โดยแยกแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 4.2 ปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

ปัญหา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ปัญหาจากตัวผู้เรียน	2.32	0.95	น้อย	3
2. ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์	2.80	1.02	ปานกลาง	1
3. ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่	2.64	1.07	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	2.59	1.01	ปานกลาง	--

จากตารางที่ 4.2 สรุปภาพรวมปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ทั้ง 3 ปัจจัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$) โดยพบว่า ปัญหาอันดับแรกเกิดจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.80$) ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ ($\bar{X} = 2.64$) และ ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน ($\bar{X} = 2.32$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ปัญหาจากตัวผู้เรียน

ปัญหา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ขาดทักษะพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.20	1.05	น้อย	5
2. ขาดทักษะในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ	2.31	0.98	น้อย	4
3. ภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อสารและหาข้อมูล	2.80	1.02	ปานกลาง	2
4. เวลาในการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง	2.94	1.11	ปานกลาง	1
5. ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ	2.52	1.04	ปานกลาง	3
6. อื่น ๆ (จี้เกียจ, มีเรียนทั้งวัน, ไม่มีอะไรน่าสนใจ)	1.12	0.50	น้อยที่สุด	6
รวมเฉลี่ย	2.32	0.95	น้อย	--

จากตารางที่ 4.3 สรุปภาพรวมจากตัวปัญหาที่มาจากตัวผู้เรียนเองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$) โดยพบว่า อันดับแรก คือ เวลาในการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 2.94$) ภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อสารหาข้อมูล ($\bar{X} = 2.80$) และไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ ดังนั้นพบว่าทั้ง 3 ระดับมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้ออื่น ๆ (จี้เกียจ, ไม่มีอะไรน่าสนใจ) ($\bar{X} = 1.12$)

ตารางที่ 4.4 ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์

ปัญหา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. คุณภาพของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หูฟัง ฯลฯ	3.13	1.33	ปานกลาง	1
2. คุณภาพของโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป	3.05	1.05	ปานกลาง	3
3. คุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน	2.94	0.95	ปานกลาง	6
4. ปริมาณของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หูฟัง ฯลฯ มีน้อยไป	2.91	1.07	ปานกลาง	7
5. ปริมาณของโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปมีน้อยไป	2.86	1.02	ปานกลาง	9
6. ปริมาณของสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมีน้อยไป	2.86	1.03	ปานกลาง	8
7. ความน่าสนใจในโปรแกรมที่น่าเสนอ	2.98	1.08	ปานกลาง	5
8. ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนในโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปกับบทเรียนในชั้นเรียน	3.07	1.05	ปานกลาง	2
9. ปริมาณของหนังสือ วารสาร สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีน้อยไป	2.82	1.05	ปานกลาง	10
10. ความยากของสื่อ หรือโปรแกรมบทเรียนต่าง ๆ	3.00	1.08	ปานกลาง	4
11. อื่น ๆ (อินเตอร์เน็ตช้า ระบบการจัดสอบลุ่มบ่อย)	1.13	0.53	น้อยที่สุด	11
รวมเฉลี่ย	2.80	1.02	ปานกลาง	--

จากตารางที่ 4.4 สรุปภาพรวมจากตัวปัญหาที่มาจากจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ คุณภาพของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หูฟัง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.13$) ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนในโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปกับบทเรียนในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.07$) และคุณภาพของโปรแกรมบทเรียน ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ ดังนั้นพบว่าทั้ง 3 ระดับมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้ออื่น ๆ (อินเตอร์เน็ตช้า ระบบการจัดสอบลุ่มบ่อย) น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.13$)

ตารางที่ 4.5 ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่

ปัญหา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. กิริยามารยาทของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	2.81	1.25	ปานกลาง	5
2. ความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.97	1.15	ปานกลาง	2
3. ขั้นตอนในการเข้าใช้บริการ	2.88	1.17	ปานกลาง	4
4. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของศูนย์การเรียนรู้ฯ	3.06	1.07	ปานกลาง	1
5. ความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ฯ (พื้นที่แคบเกินไป โต๊ะคอมพิวเตอร์ไม่ได้มาตรฐาน ฯลฯ)	2.90	1.05	ปานกลาง	3
6. อื่น ๆ (การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน)	1.24	0.70	น้อยที่สุด	6
รวมเฉลี่ย	2.64	1.07	ปานกลาง	--

จากตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมจากตัวปัญหาที่มาจากบริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกคือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ ($\bar{X} = 3.06$) ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ($\bar{X} = 2.97$) และความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ฯ ภาษาแบบพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ ดังนั้นพบว่าทั้ง 3 ระดับมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้ออื่น ๆ (การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน) น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.24$)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ใช้งานอินเทอร์เน็ต	3.98	0.99	มาก	1
2. ทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน	3.55	1.01	มาก	2
3. ฝึกฝน/เรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียนด้วยตนเอง	3.47	0.98	ปานกลาง	4
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เกมส์ต่างๆ	3.51	1.00	มาก	3
5. การบันทึก/พิมพ์ทเรียนที่ได้จากโปรแกรมในศูนย์การเรียนรู้	3.41	0.93	ปานกลาง	5
6. มีมุมฝึกทักษะการพูดกับเจ้าของภาษา	3.33	1.09	ปานกลาง	6
7. อื่น ๆ (น่าจะมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากกว่านี้เพิ่มขึ้น)	1.20	0.75	น้อยที่สุด	7
รวมเฉลี่ย	3.20	0.96	ปานกลาง	--

จากตารางที่ 4.6 สรุปภาพรวมความต้องการในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) โดยความต้องการที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ใช้งานอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.98$) ทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 3.55$) กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เกมส์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ ดังนั้นพบว่าทั้ง 3 ระดับมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้ออื่น ๆ (น่าจะมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากกว่านี้เพิ่มขึ้น)น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.20$)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre : SALLC) สถาบันภาษา ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อจะได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหา ปรับปรุง และ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และ พันธกิจที่ทางสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้ตั้งไว้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ที่สังกัดสถาบันภาษา ภาคเรียนที่ 1/2552 ระดับปริญญาตรี ที่ใช้บริการศูนย์การ เรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง จำนวน 8,776 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ แจกแบบสอบถามผ่านไปทางอาจารย์สถาบันภาษาผู้สอนวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อนำไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre : SALLC) ของนักศึกษาทั้งภาคปกติ และภาคค่ำ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ- บัณฑิต

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษา แบบพึ่งตนเอง ในส่วนที่เป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ ภาษาแบบพึ่งตนเอง ในส่วนที่เป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วน 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60) ในขณะที่ข้อมูลด้านอายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 60) ระดับชั้นปีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 33) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 27) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 21) และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 19) ตามลำดับ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ นักศึกษาภาคปกติ (ร้อยละ 93) ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ คณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 32) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 19) คณะศิลปกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 13) คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และคณะการบัญชี (ร้อยละ 12) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 7) คณะนิเทศศาสตร์ (ร้อยละ 5) ตามลำดับ ส่วนคณะที่ไม่มีนักศึกษาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ คือ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ (ร้อยละ 0)

การเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเคยเข้าใช้บริการ เพราะเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 100) แต่ในขณะที่เดี๋ยว กันก็จะมีนักศึกษบางส่วนที่ไม่ค่อยเข้าใช้บริการหรือเข้าใช้บริการไม่สม่ำเสมอ ซึ่งจากแบบสอบถามถึงสาเหตุจึงพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีเวลาว่าง (ร้อยละ 53) ที่พักอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 20) ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 19) ต้องทำงานหารายได้พิเศษ (ร้อยละ 6) ไม่ทราบว่า มีศูนย์แห่งนี้ และไม่ชอบการบริการของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 1) ตามลำดับ

ความถี่ในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ส่วนใหญ่ใช้บริการเพียง 1-2 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 65) 3-4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 20) 5-6 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 8) แต่ก็ยังมีนักศึกษบางส่วนที่เข้ามาใช้บริการประมาณ 10 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 4)

เวลาในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ส่วนใหญ่นักศึกษาจะมาใช้บริการหลังเลิกเรียน คือในช่วงเวลา 16.00 เป็นต้นไป (ร้อยละ 50) ลำดับรองลงมาคือช่วงพักกลางวัน คือในช่วงเวลา 11.00-13.00 น. (ร้อยละ 43) ช่วงเวลาที่มีนักศึกษาเข้าใช้บริการน้อยที่สุดคือ ช่วงก่อนเข้าเรียน คือก่อนเวลา 10.00 น. (ร้อยละ 7)

ปัญหาในการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ผู้ศึกษาได้แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้คือ ปัญหาจากตัวผู้เรียน ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ และด้านสุดท้ายคือ ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ ซึ่งปัญหาทั้ง 3 ด้านจากการศึกษา พบว่า ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมาคือปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ ($\bar{X} = 2.64$) อันดับสุดท้ายคือปัญหาจากตัวผู้เรียน ($\bar{X} = 2.32$)

ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ อันดับแรกคือปัญหาในเรื่องคุณภาพของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หนูฟัง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.13$) รองลงมาคือ นักศึกษาไม่สามารถประยุกต์ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนในโปรแกรมกับบทเรียนในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.07$)

ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ พบว่า เรื่องของการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 3.06$) ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ($\bar{X} = 2.97$) และความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

ปัญหาจากตัวผู้เรียน อันดับแรกปัญหาเกิดจากตัวผู้เรียนไม่มีเวลาว่างในการเข้าใช้ (ร้อยละ 2.94) ภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อสารและหาข้อมูล ($\bar{X} = 2.80$) และไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง พบว่า อันดับแรกที่นักศึกษาต้องการคือ การใช้งานอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.98$) ทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 3.55$) และต้องการให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เกมส์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre : SALLC) พบว่า ในด้านการให้บริการ เนื่องจากเป็นภาคบังคับสำหรับนักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษว่าต้องเข้าใช้ ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่หรือเกือบทุกคนต้องเข้าใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Language Learning Centre : SALLC) มีประเด็นที่อภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ปัญหาที่พบจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์ อันดับแรกคือคุณภาพของอุปกรณ์ เนื่องจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่าง ๆ มีการใช้งานอย่างหนักตลอดทั้งปี การศึกษาเป็นระยะเวลา 5 ปี ที่ส่วนใหญ่ยังคงใช้งานอยู่ โดยทางศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้มีการซ่อมแซม บำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามระยะเวลาของการใช้งาน เช่น มีการเพิ่มหน่วยความจำภายในเครื่องเพื่อความเร็วในการใช้งานของอุปกรณ์ และเพื่อให้สอดคล้องกับโปรแกรม นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เพิ่มเข้ามา เช่น การจัดสอบวัดระดับทักษะภาษาอังกฤษทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละรายวิชานั้น หรือการจัดสอบทักษะการฟังในแต่ละภาคการศึกษา แต่สภาพหรือรูปลักษณะภายนอกของอุปกรณ์ยังคงเดิมอยู่ ทำให้นักศึกษาหรือผู้ที่เข้ามาใช้บริการไม่ประทับใจในเรื่องของความทันสมัย หรือไม่ประทับใจในรูปลักษณะภายนอกที่เห็น ส่วนปัญหา

อันดับสอง คือ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนในโปรแกรมกับบทเรียนในชั้นเรียนนั้น เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองมีบทเรียนอยู่หลายประเภท เช่น บทเรียนที่เป็นในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อที่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ บางครั้งบทเรียนในห้องเรียนที่อาจารย์ได้มอบหมายให้นักศึกษามาศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองนั้นสามารถทำได้จากสื่อแต่ละประเภท ไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อประเภทเดียวกัน หรือเรื่องเดียวกัน ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากนักศึกษาไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์หรือโปรแกรมใดบ้างที่มีหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาอยู่ และอยู่ในสื่อประเภทใดบ้าง และอันดับสาม คือ ปัญหาคุณภาพของโปรแกรมบทเรียน ซึ่งอาจมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากตัวอุปกรณ์ที่บางชนิดมีการชำรุด หรืออุปกรณ์ภายในที่มีปัญหา อาจส่งผลกระทบต่อการใช้งานในโปรแกรมต่าง ๆ ได้ ตามลำดับ ปัญหาจากจุดนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่สะดวกหรือรบกวนในการใช้งานของอุปกรณ์ โปรแกรมต่าง ๆ ในส่วนของบทเรียนในโปรแกรมและบทเรียนในชั้นเรียน ไม่สัมพันธ์กัน ทำให้นักศึกษาไม่สนใจที่จะเข้ามาใช้ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองในการทำงาน การบ้านหรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และคุณภาพของโปรแกรมบทเรียนที่เป็นปัญหาคือ โปรแกรมเกิดการล่มบ่อย ก็เป็นปัญหาเหมือนกัน ซึ่งจุดนี้ทางศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้รับทราบปัญหาเบื้องต้นระหว่างการปฏิบัติงานตลอดเวลาและได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปบ้างในบางกรณี เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากตัวอุปกรณ์และตัวโปรแกรมที่ทางศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้จัดซื้อเข้ามา นั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของระบบคอมพิวเตอร์ในเชิง Hardware และ Software ด้วย และเกี่ยวข้องกับเรื่องของงบประมาณที่ต้องขออนุมัติในการจัดซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติม และบางกรณียังเกี่ยวข้องกับบริษัทที่ทางศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้จัดซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปมา

5.2.2 ปัญหาที่พบจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่และสถานที่ พบว่า อันดับแรกเป็นเรื่องของการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ที่ไม่มีความชัดเจน หรือไม่เด่นชัดเท่าที่ควร ทำให้บางครั้งส่งผลกระทบได้หลายอย่าง เช่น การที่นักศึกษาไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์อะไรในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองบ้าง หรือไม่ทราบว่าต้องไปทำบทเรียนที่จุดไหน เป็นต้น อันดับรองลงมา คือ ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ซึ่งปัญหาในจุดนี้ จากผลการศึกษาพบว่า มีนักศึกษาที่ยังไม่เข้าใจในโปรแกรมหรือการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แต่ไม่กล้าถามเจ้าหน้าที่ และก็ไม่มีความมั่นใจที่เข้าไปสอบถาม อาจจะด้วยสาเหตุที่เจ้าหน้าที่คิดว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องมีพื้นฐานในเรื่องของคอมพิวเตอร์มาบ้างแล้ว จึงไม่ได้เข้าไปแนะนำหรือช่วยเหลือเบื้องต้น เพราะอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่นักศึกษาได้ และอันดับต่อมาคือความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง คือ จำนวนโต๊ะคอมพิวเตอร์ที่วางชิดกัน ไม่มีที่วางสัมภาระส่วนตัว เขียนหรือทำงานไม่สะดวกเนื่องจากไม่มีพื้นที่

ในการเขียน เป็นต้น จากผลการศึกษา พบว่า การประชาสัมพันธ์ที่ไม่เด่นชัด และไม่ชัดเจนเท่าที่ควรทำให้นักศึกษาหรือผู้ที่เข้าใช้บริการไม่ทราบข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้มากเท่าที่ควรจะเป็น และในเรื่องของความกระตือรือร้นในการบริการหรือการให้คำแนะนำแก่นักศึกษานั้น อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่มองว่าส่วนใหญ่ของนักศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานในด้านคอมพิวเตอร์เบื้องต้นมาแล้ว และสำหรับนักศึกษาใหม่ทางอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจะมีการแนะนำศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองในตอนคาบแรก และพามาเยี่ยมชมแล้ว เจ้าหน้าที่จึงไม่เข้าไปเข้าชี้นักศึกษามากนัก เพราะกลัวว่าจะเป็นการกวนสมาธิของนักศึกษา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องเปลี่ยนแนวความคิดแบบเดิม และให้ความสนใจ ใส่ใจ ด้วยความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการช่วยเหลือ และในเรื่องของความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ที่นักศึกษาพบปัญหาว่าไม่มีที่วางอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่สะดวกในการทำงาน เขียนหนังสือหรืองานไม่ได้ เนื่องจากโต๊ะคอมพิวเตอร์ชิดเกินไป

5.2.3 ปัญหาที่พบจากตัวผู้เรียน คือ จะมีนักศึกษาบางส่วนที่เข้าใช้บริการเพียงไม่กี่ครั้ง และบางส่วนที่เข้าใช้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่เข้าใช้เพียงไม่กี่ครั้งได้ให้เหตุผลในเรื่องของการไม่มีเวลาว่างในการที่จะมาเข้าใช้บริการ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีเรียนเกือบทั้งวัน หรือบางครั้งนักศึกษาต้องมีการทำงานในวิชาอื่น ๆ ที่ได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ๆ และนักศึกษาบางคนต้องทำงานเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว จึงมีผลต่อการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ปัญหารองลงมา คือ ภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อสารหาข้อมูล เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานในวิชาภาษาอังกฤษที่ไม่ดีพอ ทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ หรือนักศึกษาบางคนขาดทักษะในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการขาดทักษะพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จุดนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนที่มีปัญหาพื้นฐานในด้านวิชาภาษาอังกฤษ และปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่นักศึกษาจะไม่เข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติม และส่งผลให้นักศึกษามักให้เป็นเหตุผลว่าไม่มีเวลาว่าง

5.2.4 ความต้องการในการเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง พบว่านักศึกษาต้องการเข้ามาเพื่อใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมากนั้น เมื่อเทียบกับทางศูนย์คอมพิวเตอร์ที่เปิดให้บริการทั่วไปแล้ว ทางศูนย์คอมพิวเตอร์จะไม่มีอุปกรณ์ให้ แต่ทางศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง มีอุปกรณ์ให้ครบทุกเครื่องคอมพิวเตอร์เพราะเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการใช้ฝึกทักษะในด้านของการฟัง รองลงมา คือ เข้ามาเพื่อทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน เพราะงานบางชิ้นต้องค้นคว้า หรือศึกษาจาก โปรแกรมที่มีอยู่ภายในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองเท่านั้น ไม่สามารถนำกลับไปทำที่บ้านหรือที่อื่น ๆ นอกศูนย์การ

เรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองได้ และการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น การเล่นเกมต่าง ๆ การสมัครเป็นสมาชิก SALLC CLUB โดยมีรางวัลเป็นสิ่งจูงใจสำหรับผู้ที่มีคะแนนในแต่ละกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วม

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้คือ

1. ควรมีการเปลี่ยนเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นรุ่นใหม่ หรือพัฒนาอุปกรณ์ภายในของเครื่องให้รองรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เปลี่ยนเป็นจอ LCD เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการทำงานหรือทำแบบฝึกหัด

2. อาจารย์ผู้สอนควรเชื่อมโยงการเรียนในห้องเรียนให้เข้ากับการใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีแรงจูงใจที่จะใช้บริการเพื่อพัฒนาภาษาของตนเองและการเรียนในชั้นเรียนของตนเอง

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง รวมไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ผู้ที่สนใจเข้าใช้งาน เช่น โปรแกรม ELLIS สื่อหรือบทเรียนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

4. เจ้าหน้าที่ต้องมีความเข้าใจหลักการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองที่เกี่ยวกับให้บริการและการให้คำแนะนำต่าง ๆ รวมถึงการบริหารจัดการทางด้านอารมณ์

5. ควรจัดให้มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยจัดให้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีผู้เข้าใช้อย่างสม่ำเสมอและโดยสมัครใจ เช่น การแข่งขันเกมส่ภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติการเรียนในชั้นเรียนกับการเรียนโดยใช้ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองเข้ามาสนับสนุน

2. ศึกษาประสิทธิภาพทางภาษาของนักศึกษาจากการใช้โปรแกรมฝึกภาษาด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- น้อมฤดี จงพฤษะ. (2516). **คู่มือการศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- นันทกา ทาวุฒิ. (2542). **ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2524). **แบบเรียนด้วยตนเอง**. สงขลา: โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาคใต้.
- สรรรักษ์ ห่อไพศาล. (2551). **การเรียนรู้แบบนำตนเอง**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เสาวนีย์ เลวลย์. (2536). **หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ไข่มุข.

บทความ

- จรววยพร ตันตระกูล. **การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของ นักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม**. วารสารศรีปทุม, 3(1):5.
- ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร. (2534). **เอกสารประกอบวิชาหลักเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่**. นครปฐม: ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

วิทยานิพนธ์

- จิระวัฒน์ ยูวอมรพิทักษ์. (2544). **ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ, กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- ชลธิชา นางาม. (2551). **การศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาและอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. (2533). **ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. (2542). **แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน : กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.**
- พิทักษ์ อักษร. (2540). **ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- วัชรินทร์ เมฆา. (2542). **ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาภาคค่ำ หลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง 2 ปี) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ศุภกิจ วิทยาศิลป์. (2549). **งานวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้งานศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.**
- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). **ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.**

สุวรรณา ยะหะกร. (2533). **ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเรียนด้วยการนำตนเองในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ,**

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

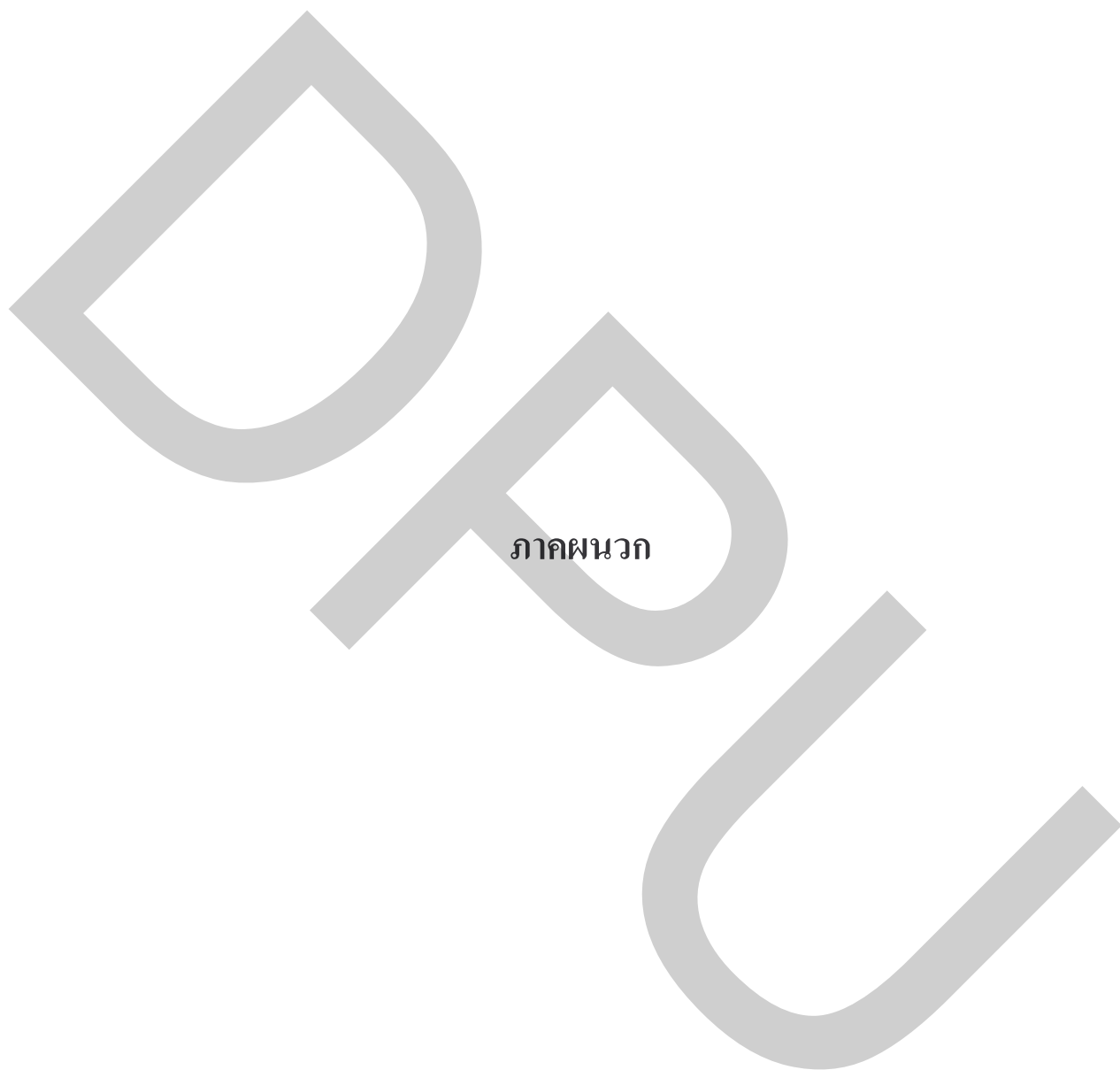
อารีย์ เอี่ยมงาม. (2551). **สภาพและความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.**

ภาคินพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

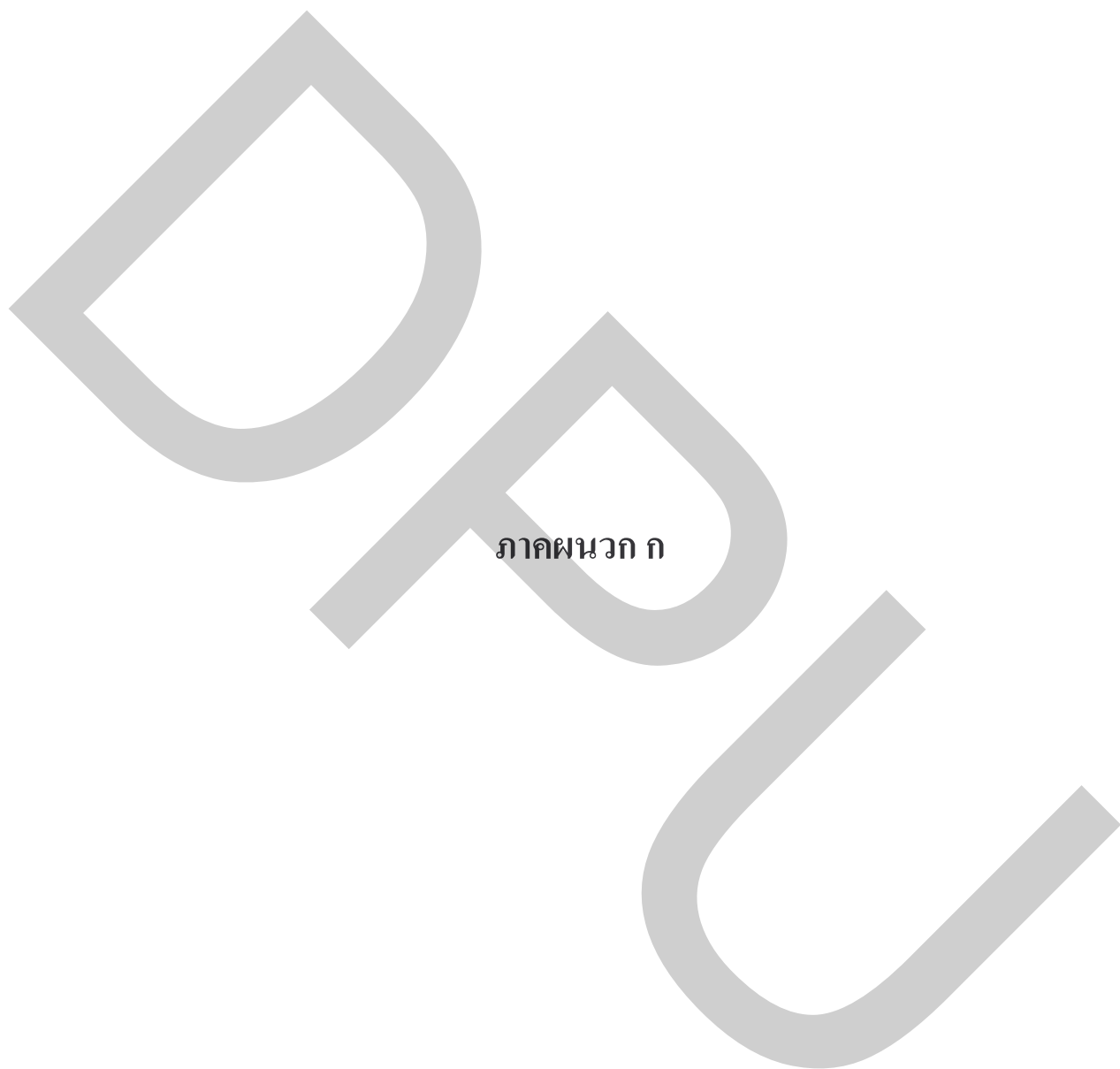
สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. **คู่มือศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง,**

สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2552 จาก http://www.onec.go.th/doc_onec/46039.pdf.

ภาคผนวก

บันทึก
มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย

ที่ บว.0306(1)/

วันที่ 25 มีนาคม 2552

จาก บัณฑิตวิทยาลัย

เรียน อาจารย์นิลุบล นนทแก้ว

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

ด้วย นางสาวจุไรรัตน์ เปลียนวาทะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิถิตา พงศ์ยี่หล้า)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ปฏิบัติกรแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจุไรรัตน์ เปลียนวาทะ 087-925-6415)

บันทึก

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ที่ บว.0306(1)/

วันที่ 25 มีนาคม 2552

จาก บัณฑิตวิทยาลัย

เรียน อาจารย์วัชรินทร์ เมฆมา

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

ด้วย นางสาวจุไรรัตน์ เปลียนวาทะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อติลล้า พงศ์ยี่หล้า)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ปฏิบัติการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจุไรรัตน์ เปลียนวาทะ 087-925-6415)

บันทึก
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ที่ บว.0306(1)/
จาก บัณฑิตวิทยาลัย
เรียน นายอุกฤษ พิมพะไกร

วันที่ 25 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำสารนิพนธ์

ด้วย นางสาวไรรัตน์ เปลี่ยนวาทะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิลา พงศ์ยี่หส์)

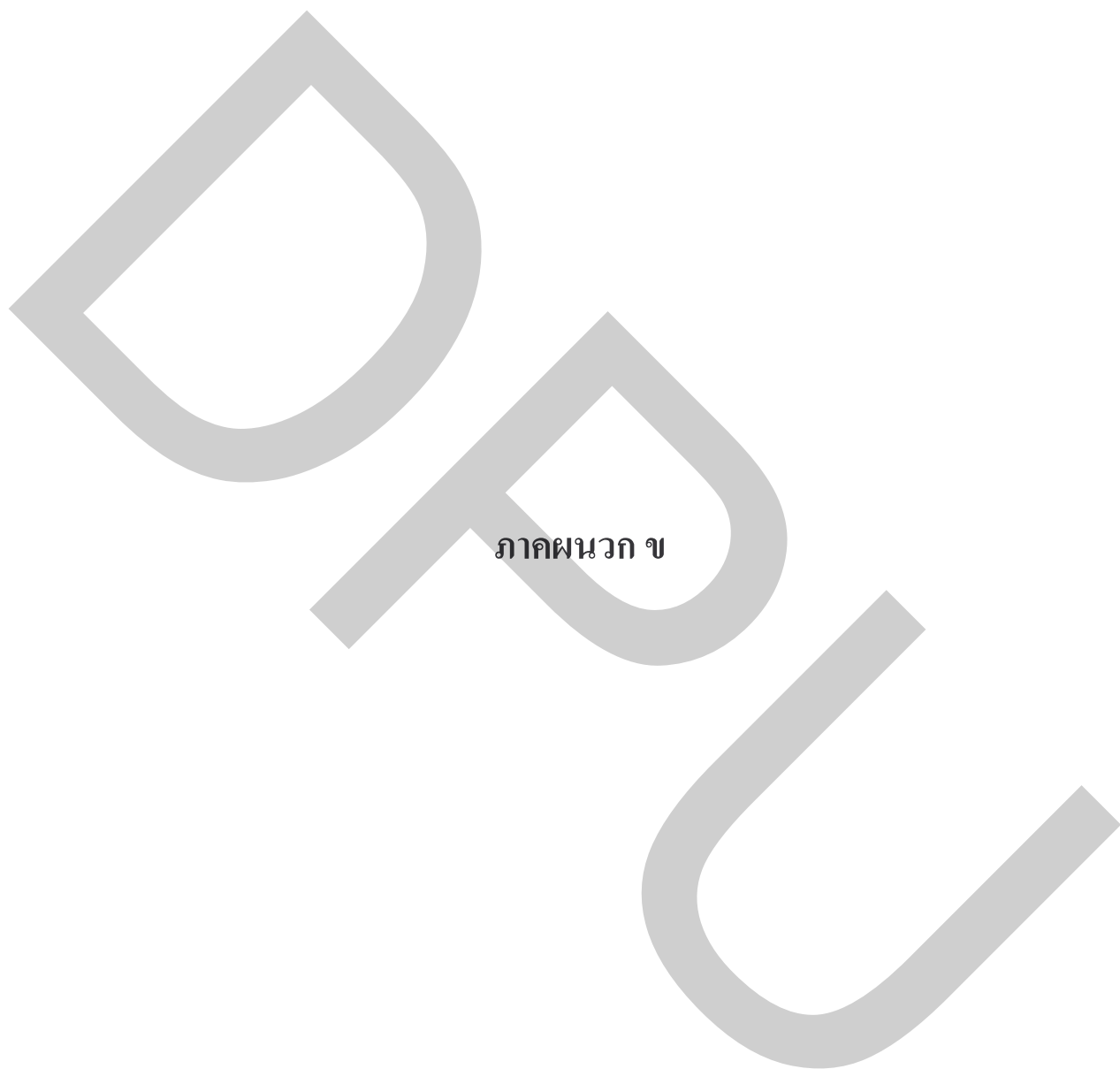
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ

ปฏิบัติการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

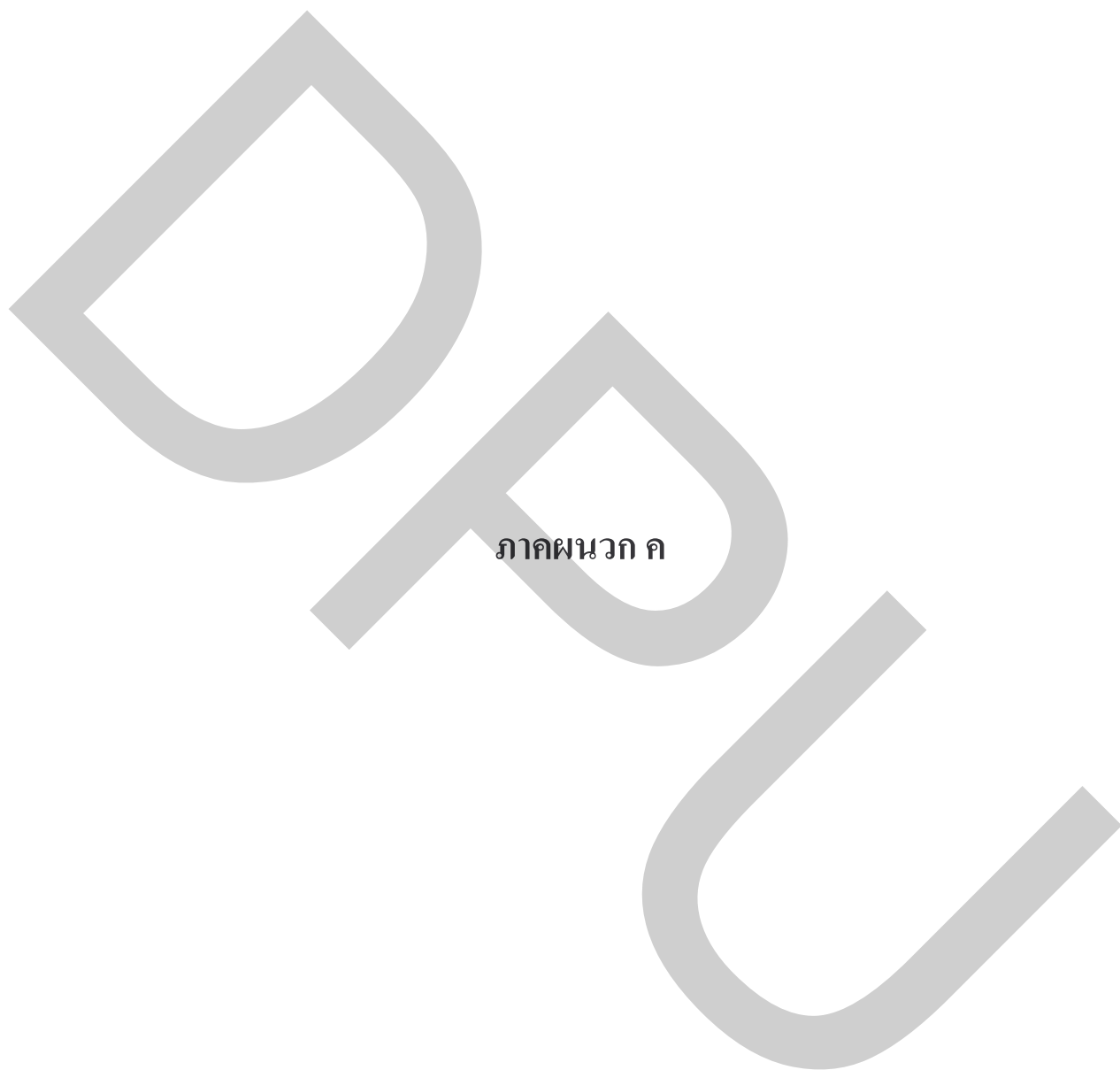
โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวไรรัตน์ เปลี่ยนวาทะ 087-925-6415)

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. นางนิตุล นนทแก้ว
 ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
 วุฒิการศึกษา M.A.Southeast Missouri State University
 สถานที่ทำงาน สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. นายวัชรินทร์ เมฆมา
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
 หมวดวิชาภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม
 คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่)
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
3. นายอุกฤษ พิมพะไกร
 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่เทคนิค ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
 สถานที่ทำงาน ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ภาคผนวก ค

บันทึก
มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย

ที่ บว.0306(1)/

วันที่ 25 มีนาคม 2551

จาก บัณฑิตวิทยาลัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันภาษา

เรื่อง ขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำสารนิพนธ์

ด้วย นางสาวจุไรรัตน์ เปลี้นวาทะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้ บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย”

บัณฑิตวิทยาลัย จึงขออนุญาตแจกแบบสอบถามนักศึกษาภายในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มา จะใช้สำหรับการทำสารนิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า)

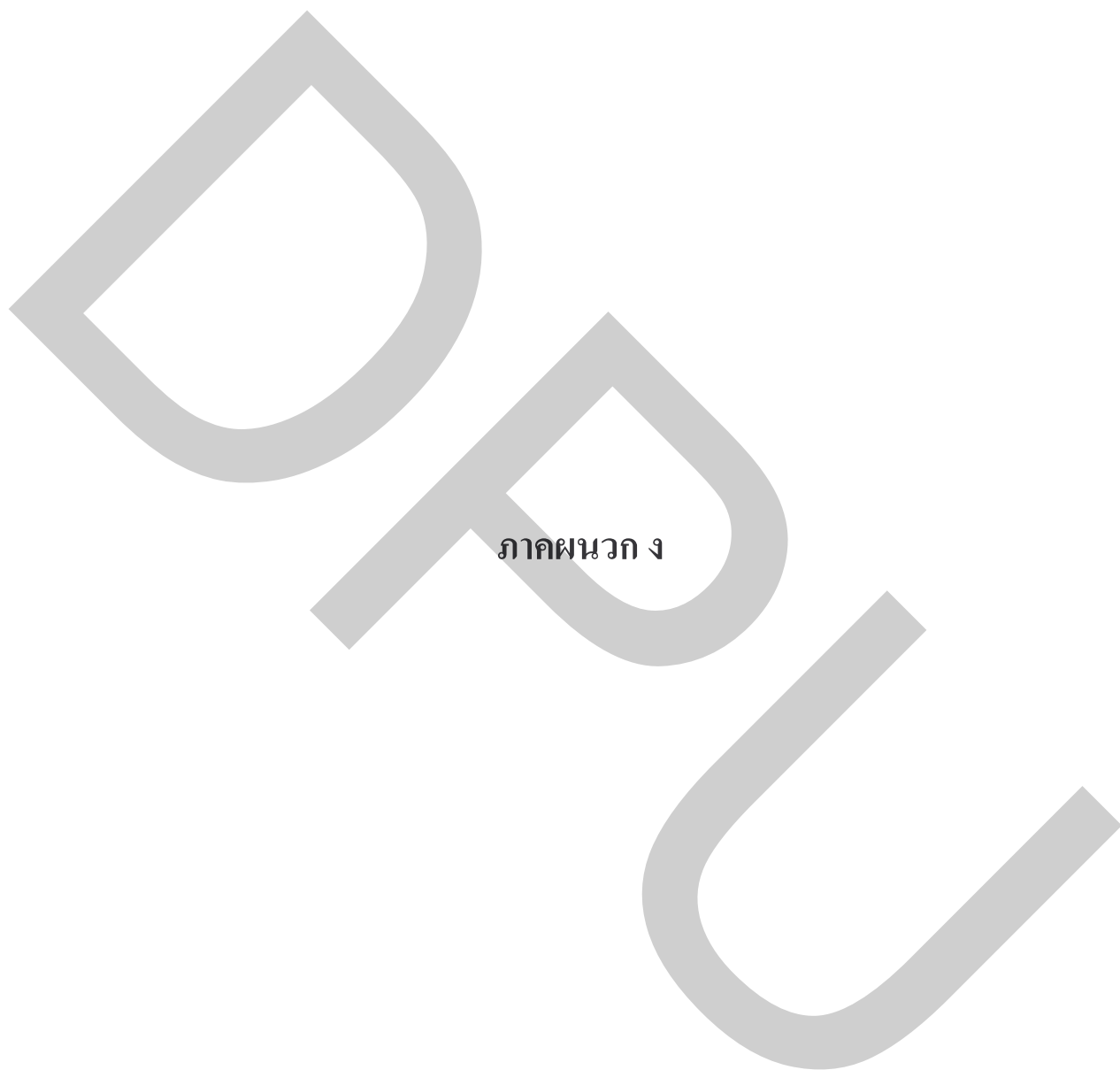
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ปฏิบัติการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจุไรรัตน์ เปลี้นวาทะ 087-925-6415)

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำชี้แจง แบบสอบถามการวิจัยชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษา
หลักสูตรการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ขอรับรองว่าคำตอบทุก
ข้อถือเป็นความลับ และผู้ศึกษาขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- สถานะ นักศึกษาภาคปกติ นักศึกษาภาคค่ำ
- อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี 31 ปีขึ้นไป
- กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปี ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4
- คณะที่ศึกษา
 - คณะบริหารธุรกิจ คณะการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์
 - คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
 - คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
- นักศึกษาเคยใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองหรือไม่
 - เคย (ทำแบบสอบถามต่อ) ไม่เคย (หยุดทำแบบสอบถามเมื่อจบข้อ 7.)
- สาเหตุที่นักศึกษาไม่ใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองหรือใช้ไม่บ่อย
 - ไม่มีเวลาว่าง ที่พักอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย ต้องทำงานหารายได้พิเศษ
 - ไม่รู้ว่ามีห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ไม่ชอบภาษาอังกฤษ
 - ไม่ชอบการบริการของเจ้าหน้าที่ สาเหตุอื่น ๆ (ระบุ)
- นักศึกษาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง โดยเฉลี่ยกี่ครั้งต่อเดือน
 - 1-2 ครั้ง 3-4 ครั้ง 5-6 ครั้ง
 - 7-8 ครั้ง 9-10 ครั้ง 10 ครั้งขึ้นไป

9. เวลาที่นักศึกษาสะดวกเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง คือ
- ก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน หลังเลิกเรียน
- อื่น ๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 ปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

- 5 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อยที่สุด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ปัญหาจากตัวผู้เรียน					
1.1 ขาดทักษะพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์					
1.2 ขาดทักษะในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ					
1.3 ภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อสารและหาข้อมูล					
1.4 เวลาในการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง					
1.5 ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ					
1.6 อื่น ๆ (ถ้ามี, ไม่มีอะไรน่าสนใจ)					
2. ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป และอุปกรณ์					
2.1 คุณภาพของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หูฟัง ฯลฯ					
2.2 คุณภาพของโปรแกรมบทเรียน					
2.3 คุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน					
2.4 ปริมาณของอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หูฟัง ฯลฯ มีน้อยไป					
2.5 ปริมาณของโปรแกรมบทเรียน					
2.6 ปริมาณของสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมีน้อยไป					
2.7 ความน่าสนใจในโปรแกรมที่น่าเสนอ					
2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนในโปรแกรมกับบทเรียนในชั้นเรียน					

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.9 ปริมาณของหนังสือ วารสาร สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มี น้อยไป					
2.10 ความยากของสื่อ หรือโปรแกรมบทเรียนต่าง ๆ					
2.11 อื่น ๆ (อินเตอร์เน็ตช้า, ระบบการจัดสอบลุ่มบอย)					
3. ปัญหาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ / สถานที่					
3.1 ทัศนียภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ					
3.2 ความกระตือรือร้นในการให้บริการ					
3.3 ขั้นตอนในการเข้าใช้บริการ					
3.4 การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ					
3.5 ความเหมาะสมของสภาพและบรรยากาศใน ศูนย์การเรียนรู้ฯ (พื้นที่แคบเกินไป โต๊ะคอมพิวเตอร์ไม่ได้ มาตรฐาน ฯลฯ)					
3.6 อื่น ๆ (การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน)					

ตอนที่ 3 ความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

- 5 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับมาก
 3 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเองระดับน้อยที่สุด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความต้องการใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง					
1. ใช้งานอินเทอร์เน็ต					
2. ทำการบ้าน และงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน					
3. ฝึกฝน / เรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียนด้วยตนเอง					
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เกมส์ต่าง ๆ					
5. การบันทึก/พิมพ์บทเรียนที่ได้ทำจากโปรแกรมการเรียนสำเร็จรูปในศูนย์การเรียนรู้ฯ					
6. มีมุมมองทัศนคติและการพูดคุยกับเจ้าของภาษา					
7. อื่น ๆ (น่าจะมีอุปสรรคที่ทันสมัยมากกว่านี้เพิ่มขึ้น)					

ขอขอบคุณในความคิดเห็นของท่าน

อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง ให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา
 มากยิ่งขึ้น

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวจุไรรัตน์ เปลียนวาทะ
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (บัญชี) จาก สถาบันราชภัฏจະเชิงเทรา ปีที่สำเร็จการศึกษา 2540
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งตนเอง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์